

7 dni po smrti

Pričakov je so se uresničila. Francija, bolje rečeno, njene politike, so dali vjeti francoske republike v roke De Gaulle, možu, ki naj reši veliko te hudo razcepljene dežele. Ali bo to generalu uspelo? Komentari so si nasproti in če pomislimo, da so Francozi oni dan, ko so v Bourbonski palači izročili De Gaulle vso oblast, javno demonstrirali, potem je malo verjetno, da ga bodo podpirali pri njegovem delu.

CEPRAV JE VEČINA ZAGOTOVLJENA

Pa je videti, da v novi vladi, v kateri so razen pristašev De Gaulle še socialisti, katoliki in neodvisni, ne bo tako družinsko idiličnega soglasja. Zgodnost bo pokazala, kam bo šla Francija. Pa saj je novi predsednik vlade že zahteval od poslanske zbornice neomejena pooblastila za najmanj šest mesecev, hkrati pa povedal, da bo predložil poslancem osnutek ustavnih reform, po kateri bi izvršna oblast v deželi ločili od zakonodajne in na novo uredili tudi odnose med francosko republiko in njenimi kolonijami. Počakajmo torej vsaj šest mesecev, kot bodo morali počakati Francozi, da bodo videli, kaj so pridobili z novim predsednikom vlade.

PREDSEDNIK NASER PRIDE V JUGOSLAVIJO

Jugoslovani smo oni dan s pozornostjo prebrali vest, da bo julija letos gost naše dežele egiptovski premier Gamal Abdel Naser. Uglednega gosta je povabil naš predsednik republiko Tito. Pričakujejo, da bo med obema državnikoma več razgovorov, ki bodo utrdili in pospešili krepitve prijateljskih stikov med ZAR in Jugoslavijo.

STAVKE V LONDONU

V Londonu stavkajo šoferji že štiri tedne. Predvsem zahtevajo višje meze. Doslej razgovori med sindikalnimi predstavniki avtobusnih šoferjev in londonsko komisijo niso obrodili nobenih uspehov. Kot poročajo iz Londona, pa je za sedaj odločeno nevarnost, da bi se stavkačim šoferjem, 50.000 po številu, pridružili še delavci londonskih električnih central. Sindikalni voditelji so se v soboto sešli z angleškim ministrskim predstnikom Mac Millanom in o seznani s svojimi zahtevami.

DRUGA VARIANTA SESTANKA VELIKIH

Ceprav se korespondiranje med Vzhodom in Zahodom ustrezno nadaljuje, trenutno ni kdo ve kakih znamenaj za skorajšnji sestanek velikih sil. Po svoje je zanimiv predlog znanega ameriškega senatorja Mansfielda, ki je dejal, naj bi sklicali vrsto konferenc na nekoli nižji ravni, kot bi to bila konferenca vodilnih državnikov. Po njegovem mnenju bi bile te »konference na pol poti« zelo koristne. Prve takšne konference naj bi se udeležili predstavniki evropskih dežel Vzhoda in Zahoda in bi bili predstavniki ZDA in SZ na njej samo opazovalci. Na tej konferenci naj bi proučili ukrepe za utrditev notranje stabilnosti v Evropi. Na drugi konferenci naj bi razpravljali o problematiki Blžnjega vzhoda in bi na njej sodelovali dežele tega področja, in tiste, ki jim nošljajo orožje, na tretji konferenci pa naj bi sodelovali dežele Daljnega vzhoda in bi na njej razpravljali o položaju v Koreji, Vietnamu in Tajski. Senator Mansfield meni namreč, da miru ni moč ohraniti samo s tem, da bi sklicali sestanke najvišjih predstavnikov.

VREME

ZA ČAS OD 5. DO 15. JUNIJA Posamezne dni bodo kraljeve nočte, sicer bo lepo poletno vreme trajalo še dalje. Sredi junija more nastopiti razsežen dež, vendar je bolj verjetno, da bo deževalo med 20. in 22. junijem.

Razpust okraja Trbovlje

Ljudska skupščina LRS je sprejela odlok o razpustitvi okraja Trbovlje — Uradno preneha poslovanje okraja s 1. julijem, medtem ko so politične organizacije: okrajni komite ZK, okrajni odbor SZDL, okrajni komite LMS, ZB NOV in okrajni Svet »Svoboda« in prosvetnih društev prenehal poslovali v merilu okraja Trbovlje že s 1. junijem — »Zasavski tednik« bo izhajal še naprej

V zadnjih štirinajstih dneh so bile v okrajnem merilu poslednje seje političnih organizacij, na katerih so kooptirali posamezne člane v nove okrajne forume v Ljubljano in Novo mesto.

Do razformiranja okraja Trbovlje je prišlo predvsem zaradi tega, ker je obveljala misel, čim bolj okrepiti samoupravljanje posameznih občin, ki so v svojem dosežanju delu pokazale svojo življenjsko sposobnost. Občina je namreč tista osnovna upravna enota, v kateri se rešujejo vsa važna vprašanja — vprašanja posameznikov ter vprašanja večje družbene skupnosti. Zato je potrebno, da se občine še bolj okrepijo in še bolj usposobijo za izvrševanje svojih nalog. Da bi občine te naloge lažje izvrševale, morajo biti okrajni urejeni tako, da bodo sposobni nuditi kar največjo pomoč posameznim občinam v njihovem delovanju. Formacija okraja Trbovlje pa ni bila najbolj primerna za nadaljnji razvoj občin na tem področju in se je pokazalo za boljše, da se te občine in državljani vključijo v okraje z bolj naravnimi centri oziroma v okraje, ki bodo v boljše pomoč posameznim občinam in ki jim bodo lahko zagotovili kar največjo samostojnost v njihovem delovanju. Zato je tudi Ljudska skupščina LRS sprejela odlok o razpustitvi okraja Trbovlje in da se njegove občine priključijo okraju Ljubljana in okraju Novo mesto. Predlog zakona določa, da se celotni trboveljski rajon z Zagorjem, Trbovljami, Hrastnikom in Radečami pridruži okraju Ljubljana — celotni krško-brežljski rajon z občinami: Sevnica, Senovo, Videm-Krško, Brežice pa se priključi okraju Novo mesto.

kom in Radečami pridruži okraju Ljubljana — celotni krško-brežljski rajon z občinami: Sevnica, Senovo, Videm-Krško, Brežice pa se priključi okraju Novo mesto.

V zvezi z opustitvijo okraja Trbovlje pa je Ljudska skupščina LRS sprejela tudi predlog odloka o spremembi krajevnega območja nekaterih okrajnih in okrajnih sodišč, ki je prav tako skladna posledica predloga zakona o razpustitvi okraja Trbovlje. Razvrstitev sodnih krajev in območij naj bi bila po tem predlogu izvedena na ta način, da se območje občine Radeče prenese v krajevno področje okrajnega sodišča v Trbovljah, krajevno območje okrajnega sodišča v Sevnici (brez občine Radeče) v krajevno pod-

ročje okrajnega sodišča v Novem mestu, krajevno območje okrajnega sodišča v Trbovljah (z občino Radeče) pa v področje okrajnega sodišča v Ljubljani.

Prav tako so bile v zvezi z reorganizacijo okraja Trbovlje zadnje seje okrajnega komiteja ZKS Trbovlje, zadnji plenum okrajne SZDL, zadnja seja okrajnega odbora ZB NOV in tudi zadnja seja okrajnega Sveta »Svoboda« in prosvetnih društev. Povsod so izvolili člane, ki se začasno kooptirajo v okrajne forume okraja Ljubljana in okraja Novo mesto.

Na zadnjem plenumu SZDL okraja Trbovlje pa so postavili tudi izdajateljski svet za glasilo SZDL Zaslavja, ki bo v bodoče vodil in usmerjal pravilno poslovanje in usmerjevanje tega

prijubljenega glasila v Zasavju. Plenum SZDL okraja Trbovlje je izrazil željo, da »Zasavski tednik« izhaja vnaprej v istem obsegu in za vse območje, kot doslej, od Litije do Dobove.

Vsa občinska vodstva političnih organizacij pa redno poslujejo z okrajno Ljubljano oziroma Novo mesto že od 1. junija t. l. dalje.

Razpust okraja Trbovlje je spet važen korak v nadaljnjem razvijanju in utrjevanju našega komunalnega sistema, v katerem vse bolj prihaja do izraza vloga in delovanje občin.

Praznovanje občinskega praznika v Trbovljah

Vrsta prireditve

SPORTNE PRIREDITVE — KULTURNE PRIREDITVE — VAJENSKA RAZSTAVA — SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA — POLOŽITEV VENCA PRED SPOMENIKOM PADLIM ŽRTVAM ORJUNE — SPORTNA PARADA MLADINE — NASTOP TVD »PARTIZANA« — DAN KRVOJALCEV — SLAVNOSTNE SEJE OBLO TRBOVLJE SE JE UDELEŽIL TUDI REPUBLIŠKI POSLANEC TOVARIS MIHA MARINKO

Ze petič so Trbovlje obhajale svoj občinski praznik v spomin na zgodovinski dan, ki se je zgodil 1. junija 1924, leta v Trbovljah in v spomin na odhod prvih partizanov v NOV.

Ze od 20. maja t. l. dalje so se vrstile v trboveljski dolini razne prireditve v počastitev občinskega praznika, pri katerih je največ sodelovala mladina. Izkazala pa se je tudi s kulturnimi prireditvami. Zlasti dobro je bila obiskana mladinska predstava »Alenčica desetnica« slabše obiskana slavnostna Dobrna, žal pa je bila zato ki jo je uprizorila »Svoboda« — predstava »Dnevnik Ane Franke«, ki je bila na večer pred občinskim praznikom v Delavskem domu, in so jo uprizorili člani »Svobode« — Centra. Na večer pred praznikom pa so se mladinci, mladinke, pionirji in pionirke vseh šol ob sodelovanju godbe na pihala odlikovali v pisni paradi mladosti.

5. SEJA OLO TRBOVLJE

Prejšnjo sredo je bila v Trbovljah 5. redna seja okrajnega ljud. odbora Trbovlje. Okrajni zbor in zbor proizvajalcev okrajnega ljudskega odbora sta se najprej sešla na ločenih sejah. Na njih sta izglasovala vrsto sprememb in dopolnitev raznih odločb.

Skupno sejo obeh zborov okrajnega ljudskega odbora Trbovlje, ki je bila v sejni dvorani, pa je vodil podpredsednik okrajnega ljudskega odbora, tovariš Tona Zupantič.

Zadnja seja okraj. ljudskega odbora Trbovlje pred reorganizacijo trboveljskega okraja pa bo — kakor smo izvedeli — sredi tega meseca.

(ma)

TEKMOVANJA S SKIROJI, KI JE BIL ONI DAN V TRBOVLJAH, SE JE UDELEŽILO VEČ DESETIN NAJMLAJŠIH

Priprave na vlitve samoupravnih organov soc. zavarovanja v Zagorju

Zavarovanci se zbirajo

Letos so se na volitve v mestu dobro pripravili. Imeli bodo 12 volišč, skupno število zapolnjenih je v občini 4.082, skupaj z upokojevcem pa je 5.612 volilnih upravičencev. Zagorski zavarovanci bodo izvolili 4 člane v skupščino Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani. 30 članov pa v skupščino podružnice v Zagorju.

Za zbere volivcev je podružnica pripravila dobro poročilo, ki naniza vrsto uspehov, zlasti pa se teži socialnega zavarovanja v Zagorju.

V decembru lanskega leta so imeli v Zagorju skupno 4.258 zavarovancev ali kar 416 več kakor na začetku leta. Po predvidenem perspektivnem načrtu razvoja Zagorja, posebno še rudnika rjavega premoga, industrije, je gradbenega materiala tovarne keramičnih izdelkov na Izlakah, pa je pričakovati, da se bo letos stavek zavarovancev še zvišal, posebno če se upoštevamo, da bo po izidu novega zakona o pokojninah šlo precej rudarjev v pokoj.

Stavek bolnih je v zadnjem času padel, v mesecu decembru lanskega leta je znašal komaj 3,4 odstotka. To je prvič tako nizek odstotek po osvoboditvi. To stanje pa se bo še izboljšalo, ko bo urejena obratna ambulanta na rudniku. Nekaj ureditev za ureditev je dal na voljo tudi Okrajni zavod za socialno zavarovanje iz sklada za preventivo.

Tudi odnos med Zdravstvenim domom in podružnico Zavoda za socialno zavarovanje so se v zadnjem času izboljšali, kar je posledica večjega sodelovanja med samoupravnimi organi, pa tudi ugodni finančni položaj Zdravstvenega doma.

Pri podružnici deluje tudi komisija za higieno — tehnično zaščito dela. Skoda le, da sama dejavnost te komisije ni najboljša. V zadnji mandatni dobi se je sešla samo nekajkrat. Bolj de-

lavna pa je bila komisija, na rudniku rjavega premoga, ki se je redno shajala in daje predloge obratovodstvu, delavskemu svetu pa redno poroča o svojem delu. Prav na podlagi teh sklepov in uspešnega dela komisije se je stanje na rudniku izboljšalo, čeprav sicer še ni takšno, kot bi lahko bilo.

Otroške doklade prejema na področju podružnice v povprečju 1.849 zavarovancev za 3.399 otrok. Število prejemnikov otroških dokladov se stalno dviga. V zadnjem času je podružnica prevzela tudi celotni referat za otroške doklade.

Z delodajalcem privatnega sektorja so bile iste težave kakor prejšnja leta in so morali

Literarni večer v Zagorju

Prvi poskus se je obnesel. »Svoboda« pa je bogatejša za spoznanje, da je med šolsko in izvenšolsko mladino kopi a kadrov, sposobnih za aktivno in razgibano društveno življenje.

Prva literarna odaja, v kateri so večidel nastopili dijakinje in dijaki topliške osemletke, sodelavci časnika »Leva, leva«, je pokazala, da med njimi nekaj izrazitih talentov, ki obetajo, da se bodo lepo uveljavili. Hvale vredno je to, da mlade literature usmerja prof. Milan Pritekelj, zdaj že znani literarni delavec.

Poslušalci literarnega večera so z zanimanjem sledili izvajanju nasameznikov, saj so tenkočutno prislutili tako prozi kot poeziji. Naj povem, da je nastopajoče ocenjevala posebna komisija. Vsi izvajalci svojih del so dobili lepe knjižne nagrade.

Na večeru je sodeloval tudi sekretar zagorske »Svobode«.

(v)

OB PRAZNIKU MLADOSTI SO LESKOVSKE PIONIRJE POKAZALI VSESTRANSKO AKTIVNOST

Mladim rudarjem brigadirjem naš pozdrav

Pojmo pesem mladinskih brigad! V njej sonce je, v njej je pomlad. To je himna vseh svetlih nad — pojmo pesem mladinskih brigad!

Naša pesem objela je svet. Kdo jo more v poletu zavreť? Na vse duri poteka, na okenčih vsek. Kdor je mlad, stopi z nami v korak!

Sonce na visokem nebu. Grmenje min v skalovju, vrvež na brezkončnem nasipu in oči sijaste od graditeljske vneze. Nova svetloba, ki nevdružno prodira, radostna svetloba, sljoca iz tisočerih oči... Ob nasipu se srečujejo brigade in pesem spremlja njihov korak. Delovni tempo narašča, spreminja se podoba pokrajine, spreminjajo pa se tudi sama mlada arca... In zvečer, ko zagore taborni ognji! Pobrateni in zbliznani graditelji iz vseh vetrov se pomešajo med seboj, se primejo za roke ali pod roko in se stnejo v bratsko kolo... Dnevi minevajo. Še pomladno sonce zre na gradbišču nove obreze in nove delovne zrnje.

Spet so se zbrali mladi brigadirji — tokrat absolventi industrijskih rudarskih šol iz Zagorja ob Savi in Trbovelj. Kar cela brigada mladih rudarjev, kovinarjev in električarjev. Brigada, ki bo rušila gore v prelepi Dolenjski. Brigada samih mladih delavcev, brigada mladincev iz vseh predelov Jugoslavije. Brigada tovarišev iz šolskih let, brigada, ki bo pri delu na novi avtocesti še bolj utrdila bratstvo in enotnost. Brigada na cesti Bratisva in enotnosti.

Tako bodo mladi rudarji, kovinarji in električarji iz Zagorja ob Savi in Trbovelj, zbrani v revirski mladinski delovni brigadi pokojnega narodnega heroja Toneta Okrogarja — Nestla, po svojih močeh pripomogli, da bo naloga jugoslovanske mladine, sprejeta na VI. kongresu, v celoti izvršena do 29. novembra letos.

V nedeljo je pesem in smeh mladih brigadirjev zajela Zasavje — Zagorje, Trbovlje in Zidani most. Pa še naprej do Sevnice, Petje in prešerni smeh brigadirjev. Potem pa naprej po dolini Mirne do Mirne. Tam bo poslej za dva meseca njihov drugi dom.

Naš pozdrav, ki pa ni samo naš pozdrav, temveč vseh prebivalcev trboveljskega okraja, velja to pot brigadirjem revirske mladinske delovne brigade Toneta Okrogarja — Nestla. Torej brigadirski hurá vsem mladim graditeljem ceste Bratisva in enotnosti! (Reportažo iz življenja in dela brigadirjev MDE Toneta Okrogarja — Nestla bomo pričeli v prihodnji številki).

M. Lipovšek

bovelj je ob tej žalni slovesnosti zaigrala »Internacionala« in Chopinovo žalno koračnico.

S promenadnim koncertom Delavske godbe na pihala, ki je nato sledil pred Delavskim domom, je bilo zaključeno dopoldansko praznovanje. Popoldne je trboveljsko TVD »Partizan« ob pomoči ostalih društev pripravilo na svojem letnem telovadšču lep telovadni nastop, spopolnjen z ostalimi športnimi programi. — Zvečer je mešani pevski zbor »Slavček« iz Trbovelj pod vodstvom pevovodje Jožeta Skrinarja izvedel v Delavskem domu svoj redni letni koncert z bogatim programom. Praznovanje občinskega praznika pa je zaključila v torek, 3. junija, slavnostna akademija krvodajalcev, na večer pred njihovim praznikom, ob kateri priložnosti je bilo odlikovano več krvodajalcev.

Slavnostne prireditve ob tem prazniku, zlasti obisk predstave »Dnevnik Ane Franke« in pevski koncert »Slavček«, so bile glabše obiskane, kot smo pričakovali. Upajmo, da bo prihodnje leto boljše.

—ar

Uspelo srečanje prosvetnih delavcev

Društvo učiteljev in profesorjev občine Videm-Krške je tokrat privedlo svoje zborovanje na osemletni šoli Leskovec. Med gosti so se ga udeležili tudi predstavniki občine Stane Nuntič, predsednik sveta za šolstvo Joško Bajc in član Sveta za šolstvo LRS Avgustin Lah.

Ker je v reorganizaciji šol dan večji poudarek tehnični vzgoji in razvoju svobodnih aktivnosti, je treba o tem najprej seznaniti učno osebje. Člani društva so večkrat izrazili željo, da bi si nekje ogledali praktični del tehničnega po-

uka v skromnih razmerah, kakršne so pač na naših šolah. Zato je klub mladih tehnikov na osemletki v Leskovcu organiziral delo nekaterih svojih krožkov in povabil na to revijo vse prosvetne delavce občine.

Videli smo delo književniškega krožka, kjer znajo vsi pionirji zelo lepo vezati knjige v lepenko, polnilni ali usnje. Člani foto krožka so fotografirali, razvijali in povečevali slike. Mladi modelarji so pokazali vse faze izgradnje letalskih modelov in zmajev. Njihovi izdelki so se odlikovali po izredni preciznosti. Mizarji so izdelovali različne izdelke iz lesa, uporabne predmete in učila. Mladi električarji so izdelovali elektromotorje, modele generatorjev in turbin. Ročnodelski krožek se je odlikoval z raznovrstnimi in zelo lepimi izdelki. Kiparji so izdelovali razgibane kipe, reliefe, maske in lutke.

Tovariši so se zelo zanimali za delo teh krožkov, za način in metodo izdelave. Ugotovili smo, da je mogoče ob dobri volji tudi z zelo skromnimi sredstvi nuditi učencem elemente tehničnega pouka.

Po hospitaciji pri tehniških krožkih je imel tovariš Lah predavanje o tehniški vzgoji v osemletni obvezni šoli. Predavanje je uspelo in izvalo polno odobravanje.

Tako uspelo pripravljeno srečanje prosvetnih delavcev bo prav gotovo prineslo k nadaljnjemu razvoju tehničnega pouka na naših šolah — izkušnje kluba mladih tehnikov iz Leskovca pa bodo našim mnogim posnemalec.

V. B.

Razmišljanje o razvijanju družbenega življenja v zagorski občini

Do kam smo prišli?

Ocenjevanje družbenega življenja večjega kraja, v našem primeru Zagorja, je precej tvegano. Izpostavljamo se nevarnosti obravnavati razna področja načelno ali nepopolno. Ker pa je namen današnjega sestanka samo poskušati stvarno razmisliti o dosežkih zadnjih štirih mesecev, se tveganost zmanjša.

Najbolj realno podoba zagorskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja sta dali občinska konferenca Socialistične zveze, še bolj konferenca zagorskih komunistov. Medtem ko je prva konferenca ocenila, med drugim uspešno opravljene volitve, ki so bile rezultat precej aktivnega dela vseh političnih in drugih aktivistov, nato pa dala obširen prikaz dobrih in slabih strani organov družbenega upravljanja, in naznala zelo jasna napotila za pospešeno uveljavljanje teh organov, je konferenca zagorskih komunistov še podkrepila nekatere ugotovitve prve konference in v duhu VII. kongresa ZKJ pred konstruktivno razgrnitelo zagorskega komunista in mimo teh vseh zagorskih javnosti stanje družbenega življenja. Hkrati pa še bolj nedvomno postavlja vrsto nalog, ki jih bodo morale opraviti zavestne politične sile za razvoj zagorske komunice.

Znano je, da je začel občinski komite ZK temeljito proučevati posamezna področja družbenega življenja in na tej osnovi sprejemati stališča in določati oblike za pozitivno praktično izvajanje nalog v celokupnem družbenem življenju. Predvsem je začel pravičljivi in razne organizacije, društva, širši krog ljudi, saj se je pokazalo, kako škodljiva je bila praksa, da je imel določen krog ljudi toliko funkcij, da je omagoval pod bremeni, kar je pravzaprav zelo škodilo našemu socialističnemu sistemu družbenega upravljanja. Neizprosno boj sta občinski komite kot občinski odbor Socialistične zveze napovedala polovičarstvu, pojavu, zaradi katerega nas je že prenekalokrat bilo bolela glava. Prezgoda bi bilo reči, da je ta pojav od-

stranjen, dejstvo pa je, da počas: izginja iz naših vrst, kot izginja drobni karstov, in ozko praktično obravnavanje raznih problemov.

Nekoliko težje gre za razvijanjem pravičnega odnosa med ljudmi in enotnosti pri važnejših odločitvah. Čeprav se je na primer stanje v tem pogledu na rudniku precej popravilo, je morala občinska konferenca ZK ugotoviti, da odnosi med kolektivno oziroma posamezniki in tehnično-operativnim vodstvom niso takšni, kot bi morali biti. S tem se bodo morali v prvi vrsti spoprijeti komunisti kot posilici naprednih idej, zlasti pa bo njihova naloga nenehno bedeti nad močjo kolektiva in takoj reagirati na sleherni poskus razbijati enotnost kolektiva. Te naloge ne gre podcenjevati, saj nekateri resda osamljeni primeri dokaj nazorno kažejo, da posamezniki, seveda tisti, ki nimajo nič skupnega z našo stvarnostjo, še vedno poskušajo v kalnem ribariti.

To delo nikakor ne sme biti kampanjsko, marveč stalno. Poglobljati pa bo treba pri rudniku še delovno disciplino, vztrajno spodbujati kolektiv k varčevanju, od organov delavskega samoupravljanja pa zahtevati stalne stike z vsemi delovnimi ljudmi.

Odnosi med podjetji in komu-

no se poglobljajo, to je vidi malone vsak dan, le tu pa tam gre morda ta razvoj še nekoliko prepočas. Delavski sveti posameznih podjetij še razumevajo, da se ne morejo zapirati v svoje ozke okvire, in da bo le tesno sodelovanje s komunjo koristilo njim samim in skupnosti. Prav tako vse širši krog ljudi vseh poklicev polagoma spoznava, da je njihovo mesto v komunji. Prepada med intelektualci in fizičnimi delavci se počasi ozi. Resda gre ta razvoj počasi in bi bilo ključno misliti, da bodo stare napake odpravljene v nekaj mesecih. Kako potrebno je tako široko sodelovanje vseh ljudi v komunji, pa si bo pokazalo šele čas, ko se bodo pokazali prvi večji uspehi.

In tako lahko določimo napredek opazimo na vseh področjih družbenega življenja. Organizacije Socialistične zveze počasi spoznavajo, kako silno važno je razvijati organe družbenega upravljanja. In to spoznanje se širi med vsemi občani. Komalje bodo usposobljeni mnogi organi, kot sveti potrošnikov, hčeni svet, zlasti sveti pri občinskem ljudskem odboru; na zborih volivcev so ljudje stvarno ocenjevali potrebo po aktivnem sodelovanju v družbenem življenju. Kratko malo: pred ljudmi se odpira perspektiva, da bodo le

z združenimi močmi dosegli rezultate. Tako je tudi v družbenih organizacijah. Mladina se je prva znašla in tako rekoč s svojim primerom dokazala, da so za vsako akcijo potrebni ljudje, ljudje, ki jim je razvoj družbenega življenja pri srcu. Uspehi mladinske organizacije so tolikšni, da nas upravičeno navdajajo z zaupanjem, hkrati pa nas silijo k ugotovitvi, kako enostavno je vsako delo, če vložimo vanj voljo in prizadevanje. Pomlajevanje se je začelo tudi v kulturnoprosvetnem delu. Pa v mnogih drugih družbenih in organizacijah. Kajpada pa je vsa ta aktivnost šele v povojih in šele kasnejše obdobje bo spet pokazalo, kje je bilo delo pravilno zastavljeno.

Skratka: prišli smo do prvih

rezultatov. Kot rečeno, so tu manjši, tam večji. Zdej bo treba le nadaljevati in se izogibati napak ter raznih slabosti. Obetati na tej poti, bi pomenilo zgolj vračati se nazaj. Mnogokrat bo treba pridobivati posameznike za to ali ono delo, in morda to delo ne bo tako lahko. Vendar imamo vsak dan prihrke videti, da tako delo daje sadove. Stalno nam bo moral biti pred očmi VII. kongres ZKJ, saj so njegova napotila tako jasna, da nam bodo edini smernice. Predvsem pa se ob tem našem snovanju ne bomo smeli zadovoljevati s trenutnimi uspehi, ker so v tem samozadovoljevanju prvi znaki polovičarstva. Temu pa smo odrekli domovinsko pravico v naših vrstah.

M. V.

Volitve v samoupravne organe socialnega zavarovanja v trboveljskem okraju dobro potekajo

Smo sredi zborov volivcev-zavarovalcev. Kakor smo izvedeli, potekajo le-ti na vsem področju trboveljskega okraja kar dobro. Zbori volivcev bi morali biti končani že do večera. V glavnem so po vseh občinah zaključili z njimi, le v trboveljski občini bodo za kak dan ali dva podaljšali ta rok.

Kakor kaže, so se za volitve v samoupravne organe socialnega zavarovanja najbolj pripravili v Zagorju. Do torka so izvedli zbor volivcev na treh obratih rudnika in 9 drugih zborov volivcev. Udeležba je zelo dobra, saj dosega na rudniku od 80 do 90 odstotkov, pri ostalih pa od 70 do 80 odstotkov. V sredo pa so v Zagorju imeli še ostalih pet zborov volivcev.

Tudi iz Hrastnika nam poročajo, da potekajo zbori volivcev-zavarovalcev po določenem časovniku. Tudi tu je udeležba kar dobra, v razpravi pa zlasti podarjajo potrebo ureditve zobozdravstvene službe v kraju. Prav tako pa želijo, da bi v Hrastniku or'lniral tudi zdravniško-kulisti, da zavarovalcem ne bi bilo treba v Trbovlje, kjer morajo precej časa čakati, da pridejo na vrsto.

Pa tudi drugod potekajo pravice in zbori volivcev v redu. Dobra udeležba je v Vidmu-Krškem in v Brezicah. Škoda pa je, da je skoro po vseh občinah razprava bolj šibka. Kakor so zbori volivcev tisti osnovni člen v verigi komunalnega sistema in odločilni činitelj za komunjo, tako bi morali postati tudi zbori volivcev-zavarovalcev odločilni činitelj v socialnem zavarovanju.

(ma)

OB ROBU

Prejšnji mesec je bilo v Celju posvetovanje zastopnikov trgovskih podjetij "Tobaka" za sever del Slovenije, navzgor pa so bili tudi zastopniki trgovske zbornice LRS — Celje in Tobakne tovarne iz Ljubljane.

Sam ob sebi ta sestanek ne bi bil posebno važen za naš list, če ne bi na njem obravnavali tudi vprašanja centralizacije trgovske mreže za prodajo tobaka. Obravnavali so vrsto problemov, vendar pa je zadeva drugačna. V Sloveniji obstaja 23 trgovskih podjetij za prodajo tobaka. Če preudarno gledamo, jih je res preveč — da bi pa šli spet v drugo skrajnost in mogoče obdržali samo 5 ali 6 podjetij, bi pa bila ta centralizacija le prehuda in bi je preveč smrdela po monopolu.

Prav gotovo je treba popraviti, da se trgovska mreža za prodajo tobaka poenostavi, da se s tem zmanjšajo različni stroški in zboljša organizacija trgovanja. Kolikor bo prišlo do poenostavitve trgovske mreže podjetij Tobaka v Sloveniji, bo pa le treba misliti pa tudi na to, da so večina uslužbencev, zaposlenih v teh podjetjih, invalidi in osebe, ki uživa zaščito in invalidskem zakonu.

Vsekakor bo treba, preden se izvede reorganizacija, dobro premisliti. Če namreč vzamemo čisto konkretno in vprašanje v naših revirjih, sodimo, da bi bilo le prav, da obstaja tako podjetje v Trbovljah, saj je znano, da so revirji med največjimi potrošniki tobaka.

-ar

Zasavska trgovina v luči trgovcev

Delo trgovinske zbornice za okraj Trbovlje je bilo tudi v minulem letu zelo obsežno. Praktično se je pokazalo, da je od aktivnosti strokovnih odborov v veliki meri odvisen uspeh dela zbornice. Zadržati čase so zborniški organi pravočasno ugotovili in sprejeli razne promene blagovnega prometa in jih skušali posredovati zainteresiranim činiteljem. Priznati pa velja, da zlasti organi pri občinskih ljudskih odbori spridu novih oblik dela in prenosa pristojnosti se niso bili v stanju dati konkretno pomoč za odstranitev problemov blagovnega prometa. Zato čisto kratkega in zborniškega organov ni bilo uresničeno.

V trboveljskem okraju je zaposlenih v trgovini, ki mreži na drobno 871 oseb. Če pa upoštevamo še stala trgovska podjetja, pa je zaposlenih v blagovnem prometu preko 1200 oseb. Primerljajmo število prebivalcev na eno zaposleno osebo v trgovini in delovne pogoje (stanje) trgovske mreže, tehnični pripomočki itd.), pa lahko ugotovimo, da zaostajamo daleč za večino evropskih dežel. To pa se odraža tudi v zmogljivosti trgovine in v veliki potrebi. Zanimajo nas tudi dejstva, ki kažejo, da je vseh zaposlenih v okraju komaj 5,2 odstotka ljudi zaposlenih v blagovnem prometu, drugo pa dosega ta odstotek tudi preko 20 odst.

Zaradi delovnih pogojev (deljen delovni čas), ter deloma zaradi plače in politike ter ostalih okoliščin, je bil v zadnjem času tudi v našem okraju prekomeren odliv kadra iz trgovine. Zato močno primanjkuje zlasti vezirane vodstveno-komercialnega kadra. Najslabša strokovna sposobnost pa se opazja pri ljudeh, ki delajo pri odkupih in v trgovini s kmetijskimi pridelki. Da pa bi vzbudili še večji čut odgovornosti in poštenja, je trgovska zbornica zavzela stališče, da se osebam, ki so bile kaznovane zaradi težjih kriminalnih dejanj, ne dovoli več zaposlitve v blagovnem prometu.

Čeprav se je formiranje investicijskega sklada ugodneje razvijalo kot prej, pa je tudi v tem primeru ostala investicijska politika še ni prišla do izraza v trgovini. Obnovljeno, njih je bilo sicer nekaj prodajal in preskrbljeno nekaj nove opreme, toda s tem pa se zmogljivost trgovske mreže ni bistveno menjala. Nasprotno. Opaža se, da trgovska mreža zaostaja — in to znatno — za ostalimi gospodarskim razvojem. V trboveljskem okraju je bila v zadnjem času dograjena le Mlekarna v Radetah, nadaljevali so z deli na Blagovnici v Trbovljah ter prišli graditi skladišča za kmetijske pridelke v Trbovljah. V stanovanjskih blokih pa je bilo zgrajeno le nekaj trgovskih lokalov.

Trgovska mreža trboveljskega okraja ustvari letno komaj 25 milijonov vseh skladov, ki bi se lahko uporabili za investicije. S temi sredstvi bi pokrili realne potrebe petletnega plana investicij v trboveljskem okraju komaj v 40 letih. Resen in precej problem pa je vlaganje družbenih sredstev v privatne zgradbe. V prihodnje bo tudi nujno treba urediti organizacijsko vprašanje mesece.

V lanskem letu je bil zabeležen nadaljnji porast fizičnega in finančnega prometa v trgovini. Izredno je porasel tudi odkup kmetijskih pridelkov, ki gre v večji meri zaradi boljše letine v korist fizičnega povečanja odkupa. Kljub temu pa je v zadnjem času primanjkovalo raznih industrijskih izdelkov, od drobnih gospodarskih potrebščin, posode, kovinskih izdelkov, trikotarje, pa do tektinjskega metrskega blaga.

V minulem letu je bil dosežen nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja v podjetjih. Delavski sveti in upravni odbori so bolj kritično obravnavali probleme. Le v nekaterih manjših podjetjih delavski samoupravljanje je ni prišlo do popolnega izraza.

Potrošniški sveti pa se z izjemo nekaterih podjetij niso naprej razvijali in izvirali svojih nalog. To pa verjetno zato, ker so bili v več primerov le administrativno imenovani. Potrošniški sveti bi s pravičnim delom lahko v mnogem pomagali odstraniti nekatere pomanjkljivosti trgovine na eni strani, na drugi strani pa bi dali večji poudarek družbeni vlogi trgovine in jo v družbenem pogledu tesneje povezali s potrošniki. Indeks količke prodaje po občinah kažejo, da je v potrošniških preteklih letih povečala. Potrošnja mreža pa se je zmanjšala za 4 odstotke. V Hrastniku se je zmanjšala za 6 odst., v Trbovljah za 9 odst. in v Vidmu-Krškem za 15 odst. To pa gre na račun večje potrebe po moke, maslobo in tekstilij. Razveseljevalo pa je, da se je povečala potrošnja mleka za 18 odst.

Največji porast prometa je bil v občini Zagorje, Senovo, Sevnica in Trbovlje. Največji zmanjšal od skupnega prometa zmanjšala 40,2 odst. in tekstilije 21,2 odst., sledijo pa usnjeni in gumijasti izdelki s 7,2 odst. in predmeti kemije in kovinske industrije s 6 odst.

Trgovska mreža se iz leta v leto razvija. Predvotno stanje pa se ni bilo doseženo. Po številu prodajal se je približala le občina Senovo. Hrastnik ima za 15 odst. manj prodajal. Vse ostale občine pa imajo za celih 25 odst. več prodajal. Radetce pa celo za 31 odst. Še vedno pa je večina trgovskih lokalov last privatnikov. Manjka še predvsem specializiranih trgovin. Na eno trgovino je v letu 1957 v trboveljskem okraju odpadlo 331 prebivalcev. Zelo veliki vasi pa je še vedno po več ur od daljnih od trgovin.

(ma)

Domačemu kostanju grozi uničenje

Letu 1956 se je na Topolovcu, pri ljubljani izletniški točki za Sevnico, pojavila neuhajna glivična bolezen, kar jih poznamo v rastlinskem svetu — rak kostanjevega lubja (Ecdonia parvifolia). V ilustraciji na sliki je prikazano, kako se boji na vedno bolj razširjajo. Na lubju se bom navedel nekaj podatkov o širjenju te bolezni.

Bolezen lahka iz Kitajske, kjer napada tako imenovani kitajski kostanj, ki pa je proti raku kostanjevega lubja odporen. Od tu se je v začetku tega stoletja bolezen razširila v Ameriko in jo v desetih letih vso okužila. Uničenih je bilo blizu 4 milijone hektarjev gozdov. V Evropi so prve okužbe opazili leta 1924, a so bolezen zatrli. Ponovne okužbe so odkrili 1938 v Italiji, kjer je sedaj uničeno že preko 80 odst. kostanjevih gozdov. V Sloveniji so prve okužbe opazili leta 1950 v Panovcu pri Novi Gorici, ki se je nato širila in okužila vse sestoje domačega kostanja na Primorskem (2500 ha).

Upravičeno je bojazen, da se to lahko zgodi — ali bolje rečeno, se že godi pri nas v Zasavju. Če ne bomo uspeli zatreti raka kostanjevega lubja — kar bi bila katastrofa za gozdarstvo — bodo čutile hude posledice tudi druge dejavnosti. Ogrožena je surovinska baza tovarnih strojev in posredno tudi tovarna usnja. Tudi za elektrifikacijo so kostanjevi drogovci neizmenljivi. Skratka, kostanjevi sortimenti so vsestranski uporabi in v več primerih nenadomestljivi z drugim lesom. Pa tudi sami plodovi so priljubljena slaščica.

Znamena bolezen in način okužbe. — Rak kostanjevega lubja napada predvsem domači kostanj (Castanea sativa) in vse vrste hrasta (Quercus). Na hrastu ne dela posebne škoda. De okužbe pride predvsem po zaslugi vetra, plitve, čebel in drugih, ki prenašajo trose kostanjevega raka.

CA

Razšli so se na vse strani

V petek, 30. maja, so v večernih urah prostori in okolica doma "Proletarica" v Zagorju oživel. Absolutni industrijske rudarske šole Zagorje, o r t a večer poslavljali od svojih učiteljev in vzgojiteljev, s katerimi so bili tri leta v kar dobrih odnosih.

Na slovesnosti, ki jo pripravila industrijska rudarska šola Zagorje vsako leto ob koncu zadnjih izpitov tretjih letnikov rudarjev, kovinarjev in elektricarjev, je govoril direktor šole, tovariš Dušan Kolenc. Za njim pa sta še spregovorila predsednik šolskega odbora, tovariš Bogomil Chelka in zastopnik rudnika rjavega premoga Zagorje tovariš Ljudevit inž. Rovar. Vsi so dali absolutom šole nekaj lepih napotkov za nadaljnje delo. Tovariš Dušan Kolenc pa je dal še posebej priznanje 54 absolventom, ki so sklenili, da se priključijo 1. junija graditeljem ceste Bratstva in enotnosti.

Kramljanje in razpravljanje se je zavleklo pozno v noč. Veliko so si imeli povedati absolutni, preden se razidejo na vse strani. Nekateri — oziroma točneje povedano: pretežna večina njih — bo zapustila Zagorje samo za dva meseca. Po končanem delu na avtocesti se bodo spet vrnili v Zagorje in nadaljevali tam z delom, kjer so se izučili in si pridobili poklice.

Tudi mi se pridružujemo čestitkam absolutom, v nadaljnjem življenju pa jim želimo kar največ uspehov. Brigadirjem revirskih mladinske delovne brigade narodnega heroja Toneta Okrogarja-Nestla pa želimo še posebej veliko uspehov pri gradnji avtoceste Bratstva in enotnosti.

(ma)

Poslovniki in komisije delavskih svetov

Tudi v današnjem pomenku o delu delavskih svetov povzemamo najprej nekaj podatkov ankete komisije za delavsko družbeno upravljanje Republiškega sindikalnega sveta Slovenije, ki jo je izvedla letos v 19 podjetjih. Tokrat se velja i mentiti o dveh stvareh iz teh ugotovitev, in sicer, ali imajo delavski sveti poslovnik o delu in kako je s komisijami delavskih svetov. Glede prvega vprašanja je odgovor v anketi tale:

»Od 39 anketiranih podjetij ima 16 delavskih svetov svoj poslovnik o delu. Od teh so trije poslovniški sestavni deli pravil podjetja. V enem podjetju so pravilnik izdelovali v času anketiranja. V drugih podjetjih delavski sveti nimajo svojega poslovnika in delajo po splošnih določbah.»

Poprej kot bomo začeli obravnavati odgovor na drugo vprašanje, se velja pomeniti o prvem. V enem izmed prejšnjih pomenkov smo dejali, da je sistem pripravljavanja sej delavskih svetov pomanjkljiv. Dejali smo, da člani delavskih svetov še vedno razpravljajo o problemih, o katerih niso poprej seznanjeni. Kolektiv ni redno obveščen o sklepih, med njim in kolektivom ni dovolj povezave itd.

Ze samo te poprejšnje ugotovitve opozarjajo, da je neke v sistemu dela občutna luknja in današnje ugotovitve nas kar opozarjajo, kje šepa sistem dela delavskih svetov nekaterih podjetij. Vsak organ, ki o nečem odloča, mora imeti neki pisan zakonik, o čem je pristojen sklepati, kaj je dolžan opraviti, kako morajo biti njegove seje i r i pravljene, koga mora obveščati o svojih sklepih. Skratka ta pisan zakonik ali da tako rečemo poslovnik o delu, ima desetero in desetero členov, ki zelo natančno določajo, kakšen je način glasovanja, obveščanja, sklepanja, členov, ki govorijo o pravičah in dolžnostih itd. In če ima od 39 anketiranih podjetij le v 16 delavski svet svoj poslovnik o delu, potem lahko govorimo o precejšnji pomanjkljivosti sistema dela delavskih svetov, vsaj v anketiranih podjetjih. Nič boljše, kvečjemu slabše podatke pa bi dobili, če bi anketirali glede tega vprašanja vse naše delavske svete.

In zaključek k temu? Poslovnike velja sestaviti. V njih velja opredeliti vse, kar sodi v področje odločanja, sklepanja,

pravice in dolžnosti delavskega sveta kot organa kolektiva, ki gospodari z družbenim premoženjem.

In sedaj k drugi ugotovitvi, kako je s komisijami delavskih svetov.

»Razen dveh imajo vsi anketirani delavski sveti svoje komisije. Trije delavski sveti imajo samo občasne komisije, vsi drugi pa stalne in občasne. Skoro vsi delavski sveti imajo komisije za tarfni pravilnik in tarfna vprašanja. Večina ima še premijsko, higiensko-tehnično, kadrovske, personalno in stanovanjsko komisijo. Nekateri delavski sveti imajo svoje specifične komisije glede na značaj podjetja (pri ECZ imajo prometno komisijo in komisijo za ugotavljanje škode).

Za reševanje nekaterih vprašanj snujejo delavski sveti ob-

časne komisije. Manj smo zasledili komisije za norme, analitično, oceno, disciplino, šenska vprašanja. Precej delavskih svetov ima komisije za racionalizacijo in novatorstvo, za dvig produktivnosti, za proizvodnjo in investicije. V vseh anketiranih podjetjih oziroma delavskih svetih imajo le tri komisije za mladinska vprašanja in le eno za družbeno prehrano.»

To je rečeno v odgovorih ankete, kako je s komisijami delavskih svetov. Kot lahko razberemo iz teh ugotovitev so komisije delavskih svetov, stalne in občasne, dokaj pogost pojav. Skratka delavski sveti so se na tem področju odločili za smotno metodo dela, vsaj glede obravnave nekaterih vprašanj. Nemogoče si je namreč zamisljati, da delavski svet kot celota, delavski svet, ki šteje 40,

70 ali več članov, sam proučuje posamezna vprašanja in o tem potlej sklepa. Smotnejše je, če izvoli stalno ali občasno komisijo, ki jo sestavljajo člani delavskega sveta, člani kolektiva, družbenih organizacij in določeni strokovnjaki, komisijo, ki lahko v določenem času to tehnično presodi, kakšno stališče velja zavzeti do tega ali drugega vprašanja, kaj velja ukreiniti. Komisija, ki stvari podrobneje razišče in izdela predloge, priporočila ter vse to pravočasno predloži delavskim organom upravljanja v pretres, le-tom omogoči, da lahko o določenih stvareh tehtno presoja in odločajo.

Če upoštevamo vse to, potem velja tudi vnaprej obdržati takšen sistem dela delavskih svetov. Kjer takšnega sistema niso uveljavili, ga velja vpeljati.

NAŠ KOMENTAR

De Gaulle v sedlu

V nedeljo ponoči so francoski poslanci izglasovali investituro generalu De Gaulleu s 329 proti 224 glasovom, torej z večino 105 glasov. De Gaulle je postal skupščino, naj mu da polna pooblastila za 6 mesecev, češ da dogodki ne dovoljujejo nobenega odlaganja. Za novo vlado so glasovali poslanci desničarskih strank, katoliški, večji del radikalov in manjši del socialistov. Proti De Gaulleu so nastopili vsi poslanci francoske KP, večji del socialistov, nekaj radikalov ter nekaj poslancev demokratske unije in katolikov. V vladi so neodvisni, degolci, socialisti in katoliki.

Na zasedanju skupščine je De Gaulle govoril samo 10 minut. Med drugim je dejal: »Enotnost Francije je v neposredni nevarnosti... Naš mednarodni položaj je vedno slabši celo v krogu zaveznikov... V takšnih razmerah sem sklenil, da bom še enkrat skušal rešiti državo in republiko...»

De Gaulle je obenem sporočil skupščini, da bo predložil načrt ustavnih reform, ki bodo ločile izvršno oblast od zakonodajne in ustvarile nove odnose med Francijo in »pridruženimi«, se pravi kolonialnimi narodi. Te reforme bo vlada predložila volivcem in jih pozvala, naj se zanje odločijo v referendumu. Vlada bo tudi predložila skupščini vse potrebne zakone (general ni povedal katere), parlament naj bi do oktobra odšel na politično, vlada, ki naj bi ostala na oblasti vsaj 6 mesecev, pa bi med tem pripravila ustavno reformo.

S tem pa je vprašanje, kaj pravzaprav namerava storiti De Gaulle,

obrambo, zunanjo politiko in skupno gospodarstvo.

Svoje stališče o odnosih med delom in kapitalom je pojasnil z naslednjimi besedami: »Ali smo morda obsojeni, da stalno bolesto nihanje med dvema sistemoma, med enim, po katerem naj bi vsi delavci bili navadno orodje v podjetjih (kapitalizem) in drugim, ki bi v ogabnem totalitarizmu in birokratskem stroju tlačil vse in vsakogar, dušo in telo (komunizem)... Menimo, da bomo do gospodarskega in socialnega napredka prišli po poti združenja lastnikov in delavcev.« Kar pa zadeva sindikalno organizacijo, je mnenja, da je treba »omejiti dejavnost delavskih sindikatov«.

De Gaulle je za osebno oblast: »Sprejemam odgovornost i danes i jutri. Nujno je treba spreminjati načrt in kadre. Sestaviti je treba vlado, ki bo nad strankami, ki bo dojmila dušo Francije...»

Torej: socialna demagogija »tretje poti«, mistika »duše nacije«, vključitev delavskih organizacij od politike, vlada nad strankami, avtoritativni režim, navidezna federacija s ohranjenimi dejanske oblasti v kolonijah.

Korenine francoske krize pa so danes v Alžirju. Težko, če bo De Gaulle uspelo izriniti te korenine. Na oblast je prišel s pomočjo francoskih reakcionarjev v Alžiriji in malo varneje je,

da se bo odpovedal njihovi podpori, čeprav jih s svojimi izjavami o federaciji ni posebno navdušil. Gotovo je, da De Gaulle — zaradi osebnih pogledov, zaradi svojega okolja in strank, ki ga podpirajo — ne bo mogel rešiti alžirskih vprašanj, ker ne bo sprejel zahtev Alžircev: prenehanje vojne, svobodne volitve, neodvisni Alžir. Prevladuje bojazen, da bo še povečal vojaški mobilizacijski napor in razširil ofenzivno vodstvo operacij proti alžirskim rodoljubom.

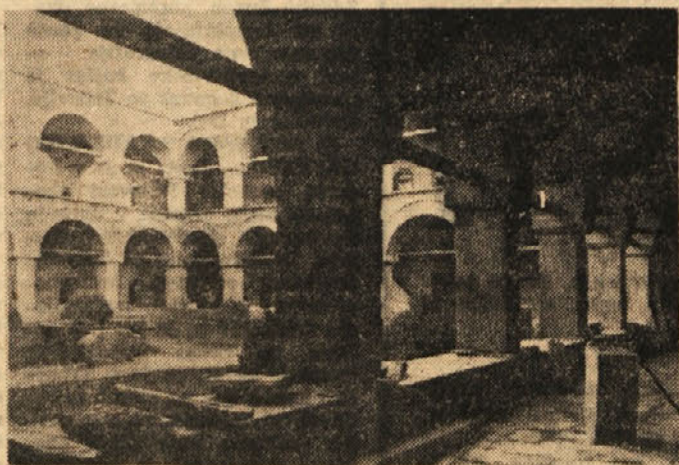
Tak tok dogodkov bi se — spride tega, da je vojaško nemogoče odstraniti alžirsko vprašanje in spride dejstva, da De Gaulle v primeru neuspeha ne bi hotel zapustiti predsedniškega stolička — odrazil v dveh smereh: ne le v Alžirju, ampak tudi v Franciji bi se povečalo nasilje, po drugi strani pa bi se utegnile pojaviti še večje agresivne težnje nasproti alžirskim sosedom.

Upravičeno torej vprašuje neki londonski list: »Kam gre, Francija? Črni oblaki so se zbrali nad to deželo: De Gaulle je spet v sedlu, meščanske stranke se mu klanjajo, komunisti pozivajo ljudstvo na demonstracije in stavke, ki so zelo množične in ogrožene. Francija stoji pred veliko neznanko — kaj ji bo prinesel jutrišnji dan? Izjave generala De Gaulle ji obetajo kaj malo dobrega.

Vtisi iz Skoplja

S Stojanom, 24-letnim absolventom Tehnične fakultete Univerze v Skoplju, sem se seznanil v Kuršumli hanu. Zapletla sva se v pomenek, in že po prvih

razložim svojo misel. Privolil sem in obljubil mi je, da bova nadaljevala pomenek o Kuršumli hanu prihodnje dni. Napotila sva se po ozki uliči-

KURŠUMLI HAN V SKOPLJU JE PO NEPOTRJENIH VERZIJAH DELO DUBROVNIŠKIH TRGOVCEV, KI NE VE ZA POTANKOSTI. STREHA JE MONUMENTALNE ZGRADBE JE BILA POKRITA S SVIN- CEM. DANES JE V NJEGOVI NOTRANOSTI UREJEN MUZEJ, KI S SVOJIMI BOGATIMI ARHEOLOSKIMI NAJDBAMI PRIVLAČUJE VSA- KEGA TUJCA

besedah se je lahko nasmešnil in dejal: »Slovenec, kajne?»

Potem je želel, da bi se pogovarjala v moji materinski. Kar v eni sapi mi je povedal, da je bil pred leti v Sloveniji, ki se mu je silno prikupila. Ugotovil je, da slovenščina ni tako težka, kot je mislil. V Ljubljani je kupil slovarček in Cankarja. Zdal se redno dopisuje s Tonetom iz Novoga mesta, s katerim se je seznanil v naši metropoli.

Bil je več kot vztrajen, saj je govoril precej čisto slovenščino, in kar sram me je bilo, ko sem mu priznal, da znam komaj nekaj makedonskih besed, ki me jih je naučil prijatelj pri voja- kih. Razložil sem mu, da sem prvič v njegovi ožji domovini. Stojan se je zresnil:

— Veš, Milan, k nam prihaja dvoje vrst ljudi. Prvi zaradi dreves ne vidijo gozda, hočem ti reči, da so slepi za naš napredek in njihova prva drža 'ez most, ki deli stari in novi del našega Skoplja. Hočem ti pove- dati, da jih kratko malo ne za- nimajo vse tisto, kar smo storili po vojni in kar hlatajo za mi- nulostjo...

Nemara je opazil moj dvom- ljiv in začuden izraz, in obstala sva v temni sobani pred an- tičnimi kipi, ko je nadaljeval: — Če utegneš, ti praktično

ci, mimogrede občudovala vrve- nje, toda Stojan se je nenadoma zresnil in je odgovarjal na mo- ja »prašanja le s kimanjem.

Peljal me je nazaj v novi del mesta. Čudovit je razgled z mo- sta, pod katerim lahko teče Var- dar, in ko sva prekorčila Trg maršala Tita, sva obstala pred izloženim oknom.

Zdal se je Stojan razgovoril. Ni se dal motiti, ko so naju lju- dje začudeno gledali, samo nje- gov pogled je nenehno počival na fotografijah v izloženem oknu.

— Glej, Milani! Spet novi ab- solventi!

Na prevlečeni lepenki sva na- štela 64 absolventov Tehnične fakultete, med njimi enajst de- klet. Pod vsako fotografijo je bilo zapisano ime. Stojan je po- vedal, da je med vsemi le troje absolventov iz sosednje republi- ke.

Zdal se mi je posvetilo. Sto- jan mi je hotel povedati in po- kazati novo, povojno Makedo- nijo.

Obsedela sva na ploščadi bliž- nje restavracije in nadaljevala razgovor. Stojan je pustil tlečo cigareto na pepelniku.

— Pri vas v Sloveniji imate že v vsaki najmanjši vasi šolo, kajne?

— Skoro — sem odvrnil.

— Nepismenosti tudi ni, kaj- ne?

— Pravzaprav, nil —

— Če hočeš, ti povem — aše razmere in če jih boš napisal v vašem časniku, vedi, da 'i bom več ko hvalježen.

— Bom, Stojan, z veseljem! Priglasila sva drugi cigareti, toda Stojan jo je položil na pe- pelnik.

Pred nama je kipelo življe- nje, na korzo so začeli prihajati prvi sprehajalci, in ko je začel Stojan pripovedovati, se je trg tako napolnil, da sem bil pre- pričan, da se zbira pol Skoplja.

— Vsak večer je podobno, — je povedal Stojan: — ljudje se oddahnejo od vsakodnevnega dela. Večerne ure so njihove. Zanimivo je prisluhniti našim mešanom. Pripovedujejo si o

svojem delu, doživljajih, in ko se sprehodijo, gredo na kozarec piva, v kino, gledališče, čitalni- ce; ob enajstih zvečer pa se me- sto umiri. Razen ob sobotah...

Stojan je razgrinjal pred me- noj povojna leta Makedonije. — Po vojni — je pripovedoval, — je bilo pri nas malone 300.000 ljudi nepismenih. Se v gimnazi- ji so nam profesorji pravili, ka- ko so začeli pobijati nepisme- nost. Ze v prvih petih letih po vojni smo ustanovili nad 600 os- novnih šol, v katere je prihaja- lo skoro 80.000 novih ljudi; sta- rih in mladih. Imeli smo silne težave z učitelji. Od kod smo jih dobili? Ne pozabi, da smo potrebovali učne moči za Make- donce, Siptarje in Turke. Ljud- ska oblast je začela z edino ta- krat možnim načinom: vsepov- sod so ustanovili tečaje, na ka- terih so se usposabljali učitelji; danes so že strokovnjaki; saj so naučili pisati nad 200.000 starej- ših ljudi, da ne govorim o šol- ski mladini.

Kot gobe po dežju so začele rasti tudi srednje in strokovne šole. Sodim, da smo pri nas po vojni usposobili nad 8000 matu- rantov, med katerimi je 'di nad 1000 učiteljev. Ali razumeš, kaj hočem povedati? Oblast je spoznala, da bomo Makedonijo dvignili le tedaj, če bodo ljudje čimveč znali, če bomo lahko v vsako vejo gospodarstva dali to- liko in toliko strokovnjakov, strokovno sposobnih ljudi, ki bodo razvijali našo industrijo, kmetijstvo...

Potem mi je Stojan še pove- dal, da v bivši Jugoslaviji v Skoplju sploh ni bilo samostoj- ne fakultete. Zdal ima mest' že

sedem podobnih znanstvenih ustanov in višjo pedagoško šolo.

— Tile, ki strežejo gostom — je spregovoril Stojan — so go- jenci srednje gostinske šole. Ko- nec junija bodo naše restavra- cije in hoteli imeli nad 50 vi- sokokvalificiranih gostinskih moči.

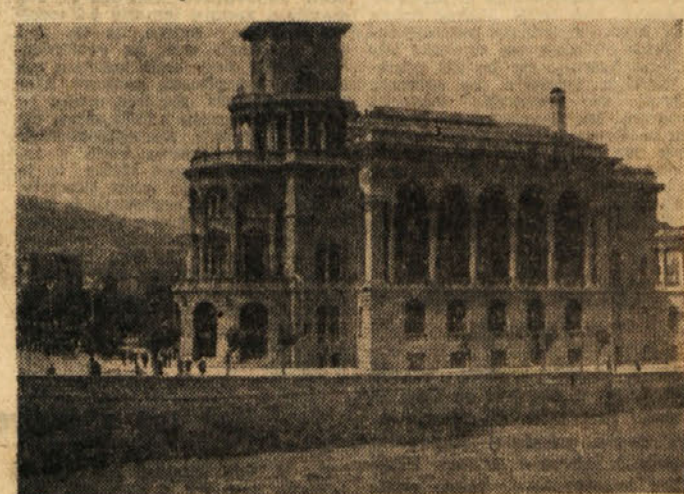
Povsem se je zmračilo. Korzo je bil v svojem elementu. Vsta-

BIT PAZAR V SKOPLJU JE TRŽNI PROSTOR, KJER LAHKO DOBITE V TEM POMLADNEM ČASU MALONE VSE VRSTE POVRTINE IN POLJ- SKIH PRIDELKOV

la sva in se pomešala med lju- di. Tedaj sem zvedel tudi tole zanimivost: na desni strani ploč- nika se sprehajajo večidel vsi tisti mladi fantje, ki se hotejo ženiti, medtem ko so na drugi strani zbrana dekleta, ki bi se rada možila.

Nadaljevanje sledi

DOM JLA JE ENO NAJLEPSH POSLOPIJ V SKOPLJU

PRAZNIK MLADOSTI V ŠEDMU

Ali ste bili v nedeljo 25. maja v Šedmu? Toliko ljudi, kot jih je bilo tokrat v naši vasi, še nisem videla nikoli. Povabili smo jih pi- onirji na prireditev »Pokali, kaj znaš!

Pod Kranjevo čelno so nam vsakdanji napravlili prizorišče, kjer je nastopilo 15 pionirjev in 2 ci- cibana.

Najprej sta se junaško postavi- la cibabana, Draga in Jana, nato pa so se vrstili pionirji z reci- tacijami, smešnicami in uganka- mi. Stiri naše glesalke so ob spre- mljavi vaškega muzikanta po na- rodnih pesmih zaplesale nekaj ple- sov. Gledalci so se od arca nasme- jali. Še prav posebno pa so bili navdušeni, ko so nastopili igralci

z igrico »Pravi tovariš«. Krepko so nam zaploskali.

Bili smo zelo srečni. Našo pri- reditev so obiskali številni Senov- čani, nekateri odborniki DPM in tudi predsednik občine tovariš Šterben.

Po zaključku prireditve smo bili od DPM Senovo obdarjeni s čoko- lado in pogosteni s sladkim mali- novcem. Sosea Pepca pa nam je še posebej postregla z raznim pe- civom.

Bilo je res lepo. Nikoli ne bo- mo pozabili tega velikega prazni- ka v Šedmu.

Stefka Soštar, pionirka in dijakinja II. gimna- zije na Senovem

V Zagorju že več let gradimo Delavski dom. To ve danes vsak, tudi najmlajši za- gorski občan. Skoro ni Zagorjana, ki ne bi, če gre mimo gradbišča, pogledal zdaj že po- krito poslopje in se sam pri sebi vprašal, kdaj bo dom dograjen, kdaj bo vstopil skozi njegova vrata in začel spreminjati kulturne dobrine v boljše, ustrežnejše pogoje.

Mnogi ugiobjejo in se vprašujejo, koliko neki bo stal zagorski kulturni hram in nehoti pomislijo na breme, ki ga morajo nositi vsi zagorski delovni ljudje na svojih ramenih.

Zadnjič smo brali v »Ljubljanskem dne- vniku«, skozi usta zidarja Mladenca napisan sestavek novinarja »Ljudske pravice«, da bo dom stal recí in piši milijardo din. Kaj vse bi lahko imeli za milijardo, kajne? Toliko in toliko stanovanj, pa trgovin, skladišč, s tolikim denarjem bi lahko ureli mnoge peneče komunale probleme, Zagorje bi se s tem denarjem uvrstilo med urejene in- dustrijske kraje.

Ali bo dom res veljal milijardo? Posku-

manjšimi stroški urediti dom tako, da bo resnično namenjen celokupnemu kulturno- prosvetnemu udejstevovanju zagorske doline. Zatorej razložimo, kakšni prostori bodo v domu. Tu bo velika, s približno 500 sedeži opremljena dvorana, ki bo služila za pred- vajanje filmov in odrskih del. Nadalje bo v domu urejena knjižnica s čitalnico, majhna dvorana za predvajanje lutkovnih igrice, še ena dvorana za predvajanje in sploh iz- obraževalno dejavnost, nekoliko večja dvo- rana za slavnostna zborovanja, večje sestane- ke, ki pa bo imela premične stene, tako da bo s foyerjem služila lahko tudi za družabne prireditve, nadalje več garderob, upravne prostore, sobe za vaje dramskih družin in nekaj stranskih prostorov. To so v grobem nasteti podatki o prostorih v domu.

Zdal poskušajmo odgovoriti še na neko vprašanje! Ali bi Zagorje sploh imelo kul- turni dom, če ga ne bi začeli graditi pred štirimi leti? V nobenem primeru! Ker pa smo odkriti, povejmo še, da je bil morda začetek gradnje takrat pred leti morda res nekoliko

Ali res milijardo?

šajmo odgovoriti na vprašanje. In hkrati s tem osvetlivo še nekatera druga vpraša- nja okrog gradnje zagorskega delavskega doma ter kulturnoprosvetnega udejstevovanja sploh, ker nas je v omenjenem članku zblo- dih besedica: »luksuze«. Predvsem se čudimo časnikarju »Ljudske pravice«, ki je enostav- no pograbil tisto po zraku priplavano besed- nišču ve, koliko bo dom stal, če ni seznanjen z elementarnimi pogoji celokupne gradnje? Ali ne bi bilo pošteno, ko je novinar že si- šal, za kolikšno ceno bo dobilo Zagorje svoj kulturni hram, vsaj mimogrede povprašal še druge ljudi, predvsem tiste, ki vodijo grad- njo, saj bi ga morala zvesti v oči že sama številka! Ko smo torej vprašali odgovorne ljudi, naj Zagorjanom povejo, koliko bo dom stal, smo zvedeli, da v nobenem primeru ne bo presegel vsote 250 milijonov dinarjev.

Največ sredstev je, kot rečeno, doslej pri- speval rudnik Zagorje oziroma njegov ko- lektiv. Celokupni stroški doseganje gradnje, sem je všteto že malone polovica opreme, znašajo 174 milijonov din. Sredstva so razen rudarjev prispevali še s prostovoljnimi pri- spevki okoljski kmetje, največ z lesom, ostala zagorska podjetja, občinski ljudski odbor je že lani najel posojilo 20 milijonov din, dobil pa je le 10 milijonov, nekoliko pa so prispevala tudi nekatera ostala zasavska podjetja. Ko bo dom dograjen in opremljen, se bo račun zvišal za nadaljnjih 76 milijonov dinarjev.

Dom v nobenem primeru ne bo luksuzen; graditeljke je vodila zavest, da morajo s čim

premisleka vreden, saj vemo, da so bile ta- krat potrebe mnogo večje na ostalih pod- ročjih. Ne bi bilo napak, če bi takrat vpra- šali za mnenje vse zagorske delovne ljudi, kajti ljudje so prvi poklicani povedati svojo sodbó. Vemo pa, da sta članstvo takratnih »Svoboda«, pa tudi delavski svet rudnika Za- gorje odobrila začetek gradnje. Po drugi strani pa bi ga v današnjih razmerah sploh ne mogli začeti graditi, in Zagorje bi torej v nadaljnjih dvajsetih letih ostalo brez kul- turnega doma. To pa bi kajpada še bolj omrnilo splošno ljudsko prosvetno amate- sko dejavnost, kajti tako velik delavski kraj kot je Zagorje, to imamo najbolj priliko vi- deti zdaj, nima v dosedanjih razmerah na tem področju ničesar več dati.

In še to: občinski komite ZK, občinski ljudski odbor kot delavski svet rudnika Za- gorje se močno prizadevajo, da je gradnja doma nemajhno breme za zagorsko komunó. Saj bi lahko že lani zbrali vsa potrebna sredstva in jih namenili za dokončno iz- gradnjo doma, in avgusta letos bi se lahko v njem že začelo kulturno delovanje. Ker pa so potrebe ogromne tudi na drugih področjih, so raje del sredstev namenili za šolstvo, stanovanja, ureditev najpotrebnejših komun- alnih objektov, za dom pa bodo dali preostala sredstva še prihodnje leto. To so potrdili upravljalci, torej predstavniki vseh zagor- skih občanov.

To je torej vsa resnica o zagorskem de- lavskem domu, in zavoljo tega so govorice o milijardi povsem neosnovane, škodljive in iz tre zvitve. M. V.

Praznik pionirjev v Vidmu končan

Pionirji občine Videm-Krško, ki so potovali v četrtih pionirskih odre- dih, so spomladanske mesece izkori- stili za kulturno, tehnično in športno izboljšanje. Sodelovali so na pevskih festivalih, v šahu in raznih športnih disciplinah itd. Pozabili niso na iz- vensko kulturno vzgojo mladine, ki je v tej občini zelo razširjena, in to najbolj na osemletnih solah. Vsi odredi so se udeležili tekmovanja pod geslom »Tehniško pionirjem in mla- dinji, ki bo končano ob koncu šol- skega leta.

Pionirji in pionirski odredi so do- segli lepe uspehe v lahkokolesnem tekmovanju, kjer so zavzeli nasled- nja mesta:

Med mlajšimi pionirskimi so bile prve pionirke iz Vidma, ki so do- segle 314,5 točke, druge so bile iz Krškega s 307 točkami, tretje z Vel. Podloga, nato iz Leskovec in Dolenje vasi.

Med mlajših pionirjev so zasedli pr-

vo mesto pionirji iz Krškega s 534 točkami, drugi so bili Leskovec z 235 točkami. Njim so sledili pionirji z Vidma, Vel. Podloga, Zdol in Do- lenje vasi.

Pri starejših pionirjih so s 708 toč- kami zasedli prvo mesto leskovski pionirji, drugi so bili pionirji iz Kr- škega s 669 točkami, tretji pa Zdo- lani.

Prvo mesto med starejšimi pionir- kami so si priborile deklice iz Kr- škega s 575 točkami, druge so bile Leskovčanke s 536 točkami, a tretje Zolanke.

Med posameznimi sta zasedli prvo mesto pri mlajših pionirkih v teku na 60 m Marijana Liljeg in Marica Ko- zole, pri pionirjih pa Pavel Span. Alenka Folkner je skočila v daljino 3,35 m in dosegla na občinskem tek- movanju 2. mesto, med mlajšimi pi- onirji pa Pavel Span (4,03 m).

Pri starejših pionirjih je bil v te- ku prvi Viktor Lajkovič (8,4 sek.), v skoku Alojz Sotok (4,3 m), pri sta- rejših pionirkih je bila v skoku prva Meta Končija (4,10 sek.), pri teku pa Jožica Mlakar (8,8 sek.).

SEKRETAR OBC. KOMITEJA LMS VIDEM-KRŠKO JE PREDAL PRE- SEDNIKU MLADINSKEGA AKTIVA VEL. PODLOGA, TOVARISU MAKSU UNETICU POKAL DNEVA MLADOSTI

Sevniško staro in novo

● Ljudje ob edini glavni ce- sti žive zdaj v oblakih prahu, jedo ga in preklinjajo...

»Prah je res nadloga.« pravijo možje s komune. »Hudo je že od nekdaj, še posebej hudo pa le- tos, ko dežja ni in ni. Cedalje močnejše občutimo, kako po- trebno je asfaltiranje ceste vsaj skozi trg in ureditev škroplilne- ga avtomobila. Do neke mere bo menda obojemu še letos za- doščeno.

● Kadarkoli smo prišli v kontekcijo »Liscas«, smo lahko ugotavljali že skoro nemogočo prostorno stisko. Ta je zadnje čase že reana ovira še naglje- šemu vzponu, zato so se razum- ljivo vsi v podjetju oddahnil, ko so končno dobili potrebno osnovo za začetek gradnje no- vega poslovnega poslopja. Ki bo stalo na vrtu Zgankove vrtna-rije. Pričakujejo, da bo poslopje dograjeno do konca leta 1959.

● Mizararska produktivna za- druga je v minulem letu začela s pripravami za svojo rekon- strukcijo in razširitev. Letos upajo, da bodo začeli načrte uredničevati.

● Konec leta je bil dokončno izdelan investicijski načrt za iz- gradnjo vodovoda v Sevnici; iz- Smarju. Prav tako so sklenili načrti za adaptacijo vodovoda v Krmelju, kjer so že začeli z deli.

● Sevnica sodi med najmoč- nejše industrijske kraje v Po- savlju. Najmočnejša so lesnopre- delovalna podjetja.

● Koptarna je potrebna rekon- strukcija in v Biroju za lesno industrijo v Ljubljani je pri- pravljajo rekonstrukcijski ela- borat.

● Jugotanine ima v delu ela- borate za eksploatacijo odpad- kov. Po temeljitih premislekih bodo izbrali najprimernejšo va- riantno.

● Podjetje »Kremenica« se je samotalo iz težav. Podjetje bo povečalo svojo proizvodnjo na 10.000 ton kvaletnega praneža peka.

Tito na Sutjeski

V bitki na Sutjeski je Tito še enkrat pokazal, da je odlični komandant in vojskovodja. Stojih sil ni usmeril tja, kjer je sovražnik pričakoval, da se bo prebijal — to je proti Kosovem in Metohiji, temveč v povsem drugi smeri — proti vzhodni Bosni.

In ne samo to. V teku same bitke je znal v najtežjih trenutkih naše enote razporediti tako, da so prizadejale so- vražniku nenadomestljive izgube.

Takoj ob začetku bitke na Sutjeski — na posvetovanju, ki je bilo 3. junija, je Tito izdal odločbo o proboju. Prva in Druga divizija sta dobili nalogo, da prebijeta sovražnikov obroč na Sutjeski in Zelengori in da udarita na sovražnika od zadaj.

Tudi poznejše naredbe Tita očitujejo odlično poznavanje položaja bitke in da se je svojih akcij vedno pravočasno lotil.

Njegovo povelje legendarnemu junaku in komandantu Tretje divizije — Savi Kovaceviću — narodnemu heroju, in komandantu Cetrtle proletarske brigade Vasiliju — Vaku Djuroviću, Drugi dalmatinski brigadi, kakor tudi mnogim drugim našim poveljnikom in enotam predstavljajo v voja- škem smislu primer, kako je treba v usodnih trenutkih enote razporediti.

Tudi s svojo osebnim hrabrostjo in vero v lepše dni je dvigalo moralo borcev.

Njegova vera v zmago nad sovražnikom je bila brez- mejna. »Prebili se bomo in moramo se prebiti.« — je dejal tiste dni nešteto krat.

Tudi takrat ni obupal, ko je v sovražnikovem obroču sprejel radiogram generala Alexandra, komandanta an- gelskih sil na Bližnjem Vzhodu, ki mu je v tistih težkih dneh poslal samo »pozdrave in dobre želje«. Toda sovražnik je vse huje pritiskal.

Sestega junija je izdal povelje, da se teko orožje za- koplje, ker bi se tedaj borci lažje prebijali. Tito je bil takrat — kot vedno — človek na svojem mestu. Vedel je, da če varuje in ohrani ljudi, da bo vse ostalo že mogel tako ali drugače dobiti: orožje bo vzel sovražniku.

Bitke so postajale vse huje. Tito sedaj ni želel samo, da ohrani borce, marveč tudi ranjence. Ti niso smeli priti za nobeno ceno v roke Nemcem.

Ko je o njih govoril, je tovariš Tito večkrat poudaril: »Ne moremo jih zapustiti, moramo jih očuvati. To zahteva naša partizanska morala!«

In ker Tretja divizija ni mogla priti pravočasno na po- moč, je tovariš Tito 8. junija izdal povelje za pokret. Potrebno je prebiti se čimprej.

Kolona, v kateri so tovariš Tito in mnogi drugi naši poveljniki, angleška mislija in njihovo spremstvo, se pre- makne do Sutjeske proti Tjentištu, preide poleg Seste bo- senke in Majevičke brigade, ki sta se v tej ofenzivi stra- hotno izčrpali, in gre dalje proti Milinkladamu. Nemci med- tem ne prenehajo z ognjem. Granate udarjajo vse bliže. »Stuke« so jih zasledovale do samih vrhov dreves in spu- ščale nanje bombe. Za njimi lete mali izvidniški avioni in mečejo bombe na borce. Kolona nadaljuje svojo pot skozi noč, toda bombardiranje ne preneha.

Na Milinkladamu izda vrhovni komandant naredbo za bližnjo akcijo Vasiliju — Vaku Djuroviću, komandantu Ce- trte brigade, in gre dalje. Nemška izvidniška letala se vse pogostje pojavljajo in bombardirajo kolono. Vse več žrtev je v koloni. Bombe padajo vse bliže.

Neka bomba, težka okrog 20 kilogramov, je priletela proti veliki bukví, za katero se je tovariš Tito umaknil. Eksplozija je vrgla tovariša Tita v zrak, prav tako ostale, ki so bili poleg njega. Na zemlji so drug zraven drugega ležali: mrtvi Djuro Vujović, spremljevalec Tita, rudar iz Črne gore, stari španski borec, ki se je 22 mesecev boril proti Frankovim četam v Spaniji, in angleški kapetan Bil Stewart, eden izmed šefov zavezniške emisije.

Spominjajoč se tega dne, je tovariš Tito ob neki priliki dejal:

»Umaknil sem se za neko podrto bukev, ko je bomba udarila poleg mene. Ko se mi je stemnilo pred očmi, se mi je za trenutek zdelo, da je po meni. Moj pes Lux, ki mi je s svojim telesom pokrtil glavo, je ležal razmesarjen... pogled obvelal na nekem zlomljenem drevesu, na katerem je žalostno čivkala majhna gozdna ptica... Eksplozija ji je prebila nočilo in ji ranila krila... To majhno bitje je stalo na eni nogi in frjolalo s krili... Ta prizor se mi je vtisnil globoko v spomin...«

Takrat je bil ranjen tudi Tito. Neki drobci bombe ga je zadeli v levo roko.

Naslednji dan so Nemci spet metali bombe na naše borce. Življenje Tita je bilo v veliki nevarnosti. Nekoliko bomb je padlo v njegovo neposredno bližino. A nemški peši so delali napad za napadom. Tisti dan, dastravno ranjen, izdaja Tito razne naredbe, skrbi za svojo kolono in vodi operacije.

Poslal je tudi Rusom radiogram za pomoč, a ta ni pri- šla. Morali smo si pomagati s svojimi lastnimi močmi.

Luka Mijatović, udeleženec bitke na Sutjeski, takrat 14- leten fant in ranjen istega dne kot Tito, se je tedaj prvikrat srečal z vrhovnim komandantom.

»Bila je mesečna noč« — pripoveduje Luka — »in tudi jaz sem bil na poti za zvezo z bataljoni. Poznal sem ga, če- tudi je bila noč. Nikdar ne bom pozabil na to srečanje.

»Kam je odšla kolona?« je vprašal tovariš Tito. Pokazal sem mu pot. Bil sem utrujen in lačen. Bil je to eden od naših najtežjih dni, a zame je ostal kot najlepši spomin...«

Ko so zvedeli, da je Tito ranjen, so Luka in mnogi drugi borci stisnili zobe in še huje udarili po sovražniku, ki je utrpel velike izgube.

Prva proletarska brigada je 10. junija odnesla pomemb- no zmago v predelih Balinovca in Bavana, a drugi dan je Druga proletarska brigada v gozdovih nad Vrbičko Reko v kratki, a nenavadno ostri bitki potolkla Nemce. Istega dne so deli Cetrtle črnogorske brigade in Sedme krajiške brigade razbili Nemce na Balinovcu do tal. Tudi druge brigade so se pokazale prav tako junaške.

To je bil odgovor naših borcev na nizkoten napad na Tita in na vse tiste, ki so se borili za svobodo, kakor tudi na vse tiste letake, ki so jih Nemci neprestano trosili iz svojih avionov, na katerih je bilo z velikimi črkami natiskano: »Parti- zani, Tito vam je pobeignil! in še na razne druge neumno- sti in izmišljotine. Pozivali so nas na predajo in pošiljali objave.

Toda Tito ni pobeignil. Tito je ostal, da se skupno bori s svojimi borci.

Nemci so utrpeli vse težje izgube. Preživeli vojaki so bili preveč utrujeni in izčrpani, a novih rezerv ni bilo.

Trinajstega junija je bil obroč na sektorju Kalinovik — Foča prebit. Pod Titovim vodstvom, četudi z velikimi našimi izgubami, a še večjimi pri sovražniku, se je bitka na Sutje- ski odločila v korist partizanov. To je bila vsekakor največja zmaga partizanov v teku narodnosvobodilne vojne. Zmaga, ki se ne pozablja.

Nemško poročilo od 13. junija pravi, da je general Liters, komandant vseh sovražniških trup v Peti ofenzivi, »osebno interveniral na mestu proboja«, a priznava, da so naše sile uspele, da se prebijajo. Tudi general von Lehr je bil pri- moran, da prizna, da so v teh borbah, ki so bile »najtežje v teku cele vojne«, Nemci pretrpeli velike izgube. Po njego- vem priznanju sta bili v odločilnih bitkah na sektorju Sut- jeska — Zelengora — drum Kalinovik — Foča »dve nemski diviziji, 118. lovška, in 369. divizija skupno s svojimi rez- vami premagani.«

To je bilo delo tovariša Tita in njegovih borcev.

Borcev, ki je zanje vrhovni komandant rekel, da so v Cetrti in Peti sovražniškof ofenzivi »slajno izpolnili svojo dolžnost proti narodu in v šestmesečnih nepretrpanih bojih pokazali vse tiste lastnosti, ki jih morajo imeti vojaki in komandni kader narodnosvobodilne vojne.«

Branko Djukić

V nekem podjetju dela star delavec. Dobro opravlja vse naloge, sploh sodi med tiste, ki so ljudje na mestu. Tam je mojster mlad človek. Delavec ga vedno lepo pozdravi, za mojstra bi to ne mogli trdit. Delavec ga ogovori s »tovariškim mojim« vika ga, on pa le, ti, stori to in to. Gre za čut do starejših in še za nekaj več — za socialistične odnose v podjetju.

Hudo je, kadar je vlak poln, še posebej hudo, če to občuti invalid. Vsi sedeži so bili zavzeti. Invalid je stal pri oknu. Oči so begale po ljudeh, ki so bili z vidom slepi in z govorom nemli.

Tovariši, ali bi ne dali prostor invalidu, se tedaj vmeša spovednik.

tajnice vedele, kdaj bodo direktorji doma. Vsaj za dan. To je menda izvedljivo.

Pri pouku v eni izmed šol se je Tonček preveč razživel. »Tovarišica« je bila huda, pa ga je zaprla. Drugod je Jozek pozabil napisati šolsko nalogo, pa ga je tovarišica tudi kaznovala. Dala ga je sedeti k Tanji. Tonček hodi še vedno v šolo in včasih se spet razživi. Tovarišica je huda in ga zapre. Tonček pa: navadil se je že na tisto prekournno sedenje »zapora« in mu to niti ni dosti mar.

Tudi Jozek se kdaj pa kdaj kaj pozabi. Pa saj mu je vseeno, ko pa vendar sedi poleg Tanje. Sicer pa, kaj je v tem slabega?

KONTRASTI

— Zakaj? Daleč se peljem!
— Toda, to je v pravih železnice...
— No, če je zakon, pa naj bo. Hudič vzemi vsaj in vaša pravila. Kaj pa potnikovo srce?

Iščem direktorja. Prvič, nič. Drugič, nič. Tretjič, nič. In četrtič: spet nič. Direktor je na seji tega in tega sveta. Direktor je v Ljubljani, direktor je v Zagrebu. Štiri-krat sem iskal direktorja. Nujno. Vsakokrat, ko sem zapuščal urad, sem dobil zagotovilo: »Jutri bo.« Verjel sem... Ro mal sem in trošil.

Kaj, ko bi tudi v naših direktorskih pisarnah vsaj dvakrat na teden imeli uradne ure. In ne bilo bi slabo, ko bi

Učiteljica ima zadoščenje. Drugo pa je vzgojni vpliv takšnih kazni na Jožke in Tončke.

V »Mizi« so začeli izdelovati stroje »Perfekt«. To je delo, so menili direktor, tehnik in drugi, in si meli roke.

Zato razumljivo, kaj hujšega, ko je nekoč prišla neka reklamacija. To ni moglo. Naši stroji so najboljši, so zagnali in v krič. Reklamacije pa so prihajale še naprej. Ljudje v podjetju: »Ne, to je samo kaprica nekaterih.«

»Miza« baje zdaj ne izdeluje več strojev. Se pač ni ozirala na »kaprice« kupcev...
Ja. Koprivc

Trboveljski tednik

ZGODOVINA TRBOVELJ

— Celjska tiskarna je pravkar dotiskala knjigo profesorja Janka Orožna »Zgodovina Trbovelj, Hrastnika in Dolas«. Z zbiranjem materiala je zgodovinar začel že v poletju 1945. leta. Knjiga, ki obsega 735 strani, se konča z letom 1918. Opremlil jo je Milan Lorenčak, skice je prispeval Zdenko Zupan, posamezne strani pa dopolnjujejo še razne dokumentarne fotografije. — Izid te zgodovinske knjige je pomemben dogodek za Trbovelje, Hrastnik in Dol.

REVIRSKO AKADEMSKO DRUŠTVO

— Delo, ki ga v Posavju opravlja Posavski akademski klub, pripada v Zasavju Revirskemu akademskemu društvu. Društvo skrbi za čimvečjo družbeno, politično, kulturno-prosvetno in športno uveljavljanje študentov in je pri tem doseglo že nekaj izpodbitelnih uspehov, hkrati pa je v Trboveljah znano tudi po raznih prireditvah tujih študentskih in drugih kulturno umetniških skupin, s katerimi je približalo najboljša umetniška dela kar najširšemu krogu ljudi. V Trboveljah je postal študentski festival najbolj razgibana kulturna manifestacija, hkrati pa je že tradicionalen.

V nedeljo bomo po dolgem času doživeli gostovanje ljubljanske drame »Sedmi leti skomina«, na pobudo in v organizaciji RAD.

VAJENSKA RAZSTAVA

Lep sprejem otrok padlih borcev. — Komanda letalske garnizije JLA iz Cerkelj je v zvezi z mestno organizacijo ZB Brežice priredila v domu JLA v Brežicah sprejem otrok v NOV padlih borcev. Na njem sta otrokom govorila polkovnik Izidor Kozoderović in Martin Bajc, sekretar občinskega komiteja ZK Brežice. Oba sta v svojem nagovoru poudarila, da je nujno in pravilno, da skupnost nudi čimveč otrokom padlih borcev, da jim vsaj na ta način nekako nadomesti skrb staršev, ki so dali svoje življenje za svobodo in lepšo prihodnost nas vseh in tudi njihovih otrok. Oba govornika sta izrazila upanje, da bodo prisotni otroci padlih borcev še vnaprej med najboljšimi učenci in da bodo nekoč zares postali zavedni graditelji socializma. — Ko so otroci nato prejeli praktična darila, jim je čas med veselimi pogovorom kar hitro potekel. Na koncu se je neka od navzočih mladink zahvalila tovarišem iz JLA in ZB NOV za vso skrb in obljubil, da se bodo otroci padlih borcev potrudili in do kazali, da se zavedajo, da je edini smisel njihovega življenja sodelovati v graditvi družbene ureditve, ki so zanjo dali svoje življenje njihovi starši.

V počastitev občinskega praznika in ob zaključku šolskega leta so pripravili trboveljski vajenci v zgornjih prostorih restavracije »Turist« na Vodah zanimivo razstavo svojih izdelkov, ki si jih je ogledalo mnogo ljudi. Razstava je pokazala lepo strokovno sposobnost mnogih mladih ljudi.

— **NAPREJ ALI NAZAJ?** — 1956. leta je trboveljska muzejska zbirka NQV končno dobila potrebne ustrezne prostore v hiši na Fričevem. Oddelje jo je obiskalo že 8.000 ljudi. Zdaj je muzej spet bogatej z nekaterimi novimi predmeti, ki pa jih hranj v shrambi, kar trenutno nima dovolj razstavnih prostorov.

Muzej je po dveh letih obstoja še vedno brez stalnega uslužbenca. Urejen je samo toliko, da na razstavnih predmetih ne nastaja škoda. Prav gotovo je želja vseh, da bi muzej še naprej bogatel in se izpopolnjeval, ne pa ležal nazaj. Zato bi potreboval nekoliko več zanimanja in stalnega uslužbenca.

— **STOLPNICA NA RUDARSKI CESTI** — Trboveljska elektrarna gradi ob Rudarski cesti prvo stolpnico v mestu. Imela bo devet nadstropij. S cestne strani bo poslople visoko 24,21 metra, z dvorišne strani pa 32,65 m. Temelji so izkopani do skale, njihova največja globina pa je 8,25 m.

Poslopje bo, kakor kaže, pod streho že meseca avgusta.

Pepe priporoči

To pot sem nekaj časa doma razmišljal, kam naj grem v teh vročih dneh, ki so že čisto poletni, čeprav po kolesarju poletje še ni nastopilo. Na daljšo pot si nisem upal, ker mi je »revma v nogi«, ki je moj zanesljivi vremenik napovedovalec, prerokovala slabo vreme. Naj bo, kar bo. In tako sem ostal doma in razmišljal, zakaj se je zadnje čase podražil kis. Včasih sem ga takole, ko sem bil slabe volje, cunknil kake pol deci, pomešanega z vodo. Sedaj pa sem še ob to, ker ga doma žena kratko malo zaklepa.

No, sem si mislil: če kisa ne bo, bom šel pa na sprehod. Ko tako tavam po Trboveljah, se spomnim, da je zvečer v Delavskem domu gledališka predstava »Dnevnik Ane Frank«, ki jo bo ocenjevala posebna komisija iz Ljubljane. No, to se pa že izplača pogledati. Grem zvečer. In glej! V dvorani je bilo recni in piši samo 37 gledalcev, zraven pa sem šel tudi člane ocenjevalne komisije iz Ljubljane. Pa tudi na koncertu pevskega zbora »Slavček«, ki je tudi bil v okviru prireditve praznovanja občinskega praznika, ni bilo veliko bolje. Peve je poslušalo tokrat »že 67 ljudi«. Trboveljčani, kje ste bili te dni?

Ze sem mislil, da bom moral domov brez senzacije, ko zagledam, kako padajo mačke s strehe in skačejo pei v višino kakšen meter do dva. Pa mi pade na um, da verjetno zato, ker je zadnje dni v Trboveljah »deratizacija« in so verjetno tudi ti zastopniki živalskega sveta zaužili merico »prepovedanega sadu«.

Se neko zanimivost iz Trbovelj bi vam skoraj pozabil povedati. Namreč to, da vozniki motornih vozil, motoristi in kolesarji po trboveljskih ulicah spet vozijo z običajno, dovoljeno, hitrostjo. Čudež XX. stoletja, ali...? Ali strah pred kaznijo?

Ubogi kamen na križišču v Bevkem v Trboveljah! Ze od začetka maja leži ravno sredi križišča in nihče se ga ne usmili. Morda kam tam počakati do prihodnjega prvega maja, da bodo vedeli, kam postaviti mlaj...

Vaš PEPE

IZ HRASTNIKA

NA STREHI POSLOVALNICE OBRTNE DELAVNICE »FOTO TRBOVELJE« JE KAR IZ STREHE POGNALA MLADA RAST

se lepše — zelo tople in iskren sprejem od domačih mladincev in mladink. Ves dan so izletniki preživeli v prijetni družbi mladih gostiteljev, ki so zelo vneto skrbeli, da gostom ni manjkalo razvedrila. Šele proti večeru so se mladi izletniki zadovoljno vračali v dolino s trdnim sklepom, da bodo še obiskali Stojdrago, a tudi tamkajšnji mladinci so jim tudi obljubili, da si bodo ogledali tovarno pohištva v Brežicah.

K. S.

Tekme s skiroji v Zagorju

Društvo za telesno vzgojo »Partizan« v Zagorju ob Savi je v zvezi prireditve ob praznovanju dneva mladosti pripravilo v soboto tekme s skiroji. Udeležba tekmovalcev, kakor zanimanje gledalcev je bilo zadovoljivo. Med ciljanji je zmagal Tonček Leskovec, med cilbankami Francka Leskovec, med mlajšimi pionirji Davor Sušnik, med mlajšimi pionirkami Ivanka Ferme in med starejšimi pionirji Stanko Vetrnik. (ma)

Izlet na Stojdrago je bil lep

Ce bi kdo vprašal mladino iz tovarne pohištva v Brežicah, kako in kje so preživeli dan mladosti, bi prejel v odgovor plaz navdušenja in pohval o organiziranem in dobro uspelem skupinskem izletu, ki je bil istočasno prijeteljski obisk pri hrvaški obmejni mladini na Stojdragi.

Res je bilo lepo. Vreme kot naša je izlete. Razgled na Stojdrago kot višinske izletniške točke v Gorjančih je čudovit, a kar je

To in ono iz Brežic

Uspela vajenska razstava. — Vajenci skoro vseh strok iz Brežic in bližnje okolice so 18. p. m. odprli v šoli razstavo svojih izdelkov in je trajala do 23. maja. Razstava, ki je bila prirejena v zvezi z 21. majem — dnevom vajencev — je bila zelo dobro obiskana. Na razstavi je bilo nad 60 različnih izdelkov vajencev raznih obrti. Vsi obiskovalci so se strinjali, da so izdelki res lepo in dobro napravljeni, in kar težko se je bilo odločiti, kateri izdelek iz vsake stroke je najboljši. Razstavljali so svoje izdelke tudi vajenci iz prvega letnika in skoraj bi lahko rekli, da so prav njihovi izdelki obiskovalce najbolj navdušili. Ravno izdelki vajencev prvega letnika so pokazali, da je odnos mojstrov do vajencev danes vse drugačen kot nekdanj, ko je bil vajenec hlapčič, dekla ali pestunja in vse prej kot res vajenec.

Baletni nastop najmlajših. — Skoraj leto dni je pod vodstvom tov. Lackovičev, ki je prihajala iz Zagreba, delal baletni tečaj predšolskih otrok in tistih iz nižjih razredov osnovne šole. Ob koncu so v počastitev dneva mladosti in rojstnega dne tovariša Tita priredili baletni ven-

ček, na katerem je nastopilo okrog 30 predšolskih in okrog 20 šolskih otrok. Več kot dve uri so se vrstile točke sporeda, ki so nabitno polno dvorano pravega dneva namužile in ploskali nju ni hotelo biti kraja.

Vsi so bili zadovoljni, gledalci kot nastopajoči, otroci ter njihovi starši, prav tako še ob gostovanju in ponovitvi programa na Senovem.

Društvo prijateljev mladine se ukvarja z namerjo, da bi v jeseni priredilo nadaljevalni baletni tečaj, in to ne več v lastni režiji učiteljice, temveč organizirano pod društvom.

Vsekar posnemanja vreden primer.

Dan mladosti v Brežicah. — Dan mladosti so v Brežicah prav lepo praznovali. Pred tem dnem so organizirali več športnih prireditev. Na dan mladosti je bil najprej ob devetih dopoldne mimohod več stotin predšolskih otrok, pionirjev, mladincev in mladink, brigadirjev in vajakov — fizikulturnikov. Ob 11. uri dopoldne so bile kolesarske ke pionirjev in pionirk, popoldne pa veliki fizikulturni nastop na stadionu.

C. M.

OCE IN HČERKA V KOMEDIJI »VSELEJ STA DVE MOŽNOSTI«

»Vselej sta dve možnosti« v Vidmu-Krškem

Prejšnji petek in torek je DPD »Svoboda« na Vidmu uprizorila v svojem domu uspešno zgodovinsko komedijo A. Tichyja »Vselej sta dve možnosti«. Komedija se godi 333 let pred našim štetjem v daljni Republiki.

Prvič smo v Vidmu-Krškem lahko gledali pravo, pravcato umetnino od domačinov, ki jih skoraj ne moremo zastopati za poklicnimi igralci.

Obakrat je bila gledališka dvorana polna gledalcev, ki so zadovoljno odhajali domov.

Ne bi bilo prav, če ne bi ob tej priliki pohvalili igralcev, zlasti pa njihovega režiserja Viktorja Zemljaka, ki je moral tokrat opravljati kar štiri funkcije: poleg režije je igral, bil scenograf in masker.

»Mnogo truda smo vložili v to delo, vendar smo zelo zadovoljni,« je dejal tovariš Zemljak po premieri te igre. Da, prav res je bilo mnogo truda. Vsak večer od 17. pa tja do 21. ure in še dalje smo lahko obiskali dom »Svobode«, ki je bil vedno razsvetljen in poln neutrudljivih igralcev.

Po uspehi premieri in repizi na domačem odru nameravajo igralci sedaj obiskati z igro okoliske kraje in celo za nastop v Narodnem domu v Zagrebu se pripravljajo. Tako je tudi prav, kajti trud, ki so ga vložili v to delo, je skoraj nepoplačljiv.

Prizadevnim igralcem želimo obilo uspehov na njihovi turneji kakor tudi v nadaljnjem snovanju.

Miha

Speedway dirke v Vidmu-Krškem

Preteklo nedeljo popoldne so bile na stadionu »Matije Gubca« v Vidmu-Krškem druge mo- to dirke po sistemu speedway z mednarodno udeležbo.

V 20 voznjah po 4 kroge, kjer so vozili 4 vozači, je sodelovalo 17 vozačev iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Avstrije in Nemčije. Skupaj je bilo 6 avstrijskih, 2 nemška in 8 jugoslovanskih vozačev. Dirkan je prisostvovalo okrog 8000 ljudi.

Ze sama mednarodna udeležba je bila poročstvo, da bodo dirke kvalitetne z močno konkurenco. Ker sta avstrijski dirkač Franz Schenk in hrvaški vozač I. Regvart imela enako število točk, sta se na koncu dirke pomerila med seboj. V tem dvomestno. Drugi je bil Regvart s 15

točkami, tretji pa Avstrijec Valentin Unterköfler, ki si je priboril 11 točk.

Organizacija tekmovanja je bila zelo dobra, saj ni bilo nobenih nepotrebnih zastojev razen ob koncu, ko je žirija diskvalificirala Nemca Sinzingerja, boju je zaslužen zmagal Schenk in si s 16 točkami priboril 1. ker je zapiral pot, in to šele po objavi rezultatu. Omenjeni vozač bi se drugače potegoval na prvo mesto.

Gledalce, zlasti pa vozače, je močno utrujal start, ki se je v prvi polovici tekmovanja nekajkrat ponavljal, in to predvsem v šesti vožnji, kjer so startali kar štirirkar.

Avstrijec Hartel bi resno po- gel v borbo za prvo mesto, »

ne bi imel pri prvih treh vožnjah okvare na motorju oziroma padca.

Vsi vozači, zlasti inozemski, so prigo nadvse hvallili in izjavili, da je najboljša, kar so jih sploh preizkusili, s čimer so izrekli priznanje graditeljem steze.

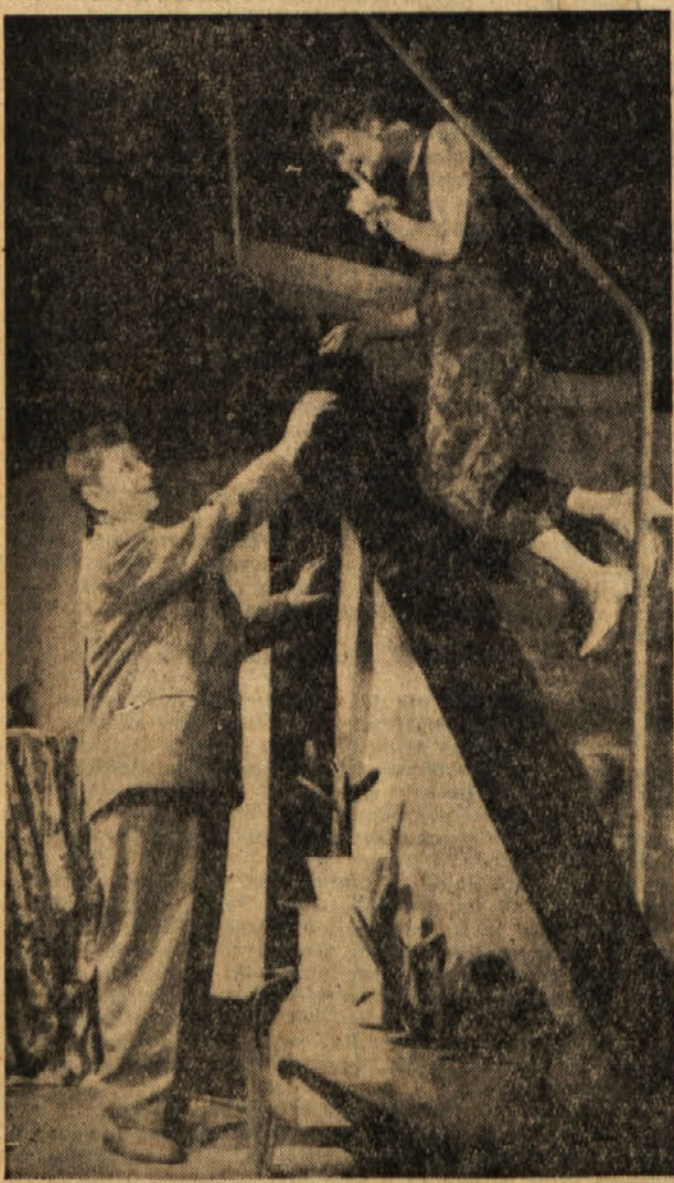
Zelja vseh ljubiteljev moto športa je, da bi dirke v mesecu avgustu prav tako uspele, ne- koliko bolj pa sam start.

KUPUJTE IN NAROČAJTE

„ZASAVSKI TEDNIK“

V nedeljo: LJUBLJANSKA DRAMA V DELAVSKEM DOMU

Pred gostovanjem ljubljanske Drame v Trboveljah, je naš ljubljanski dopisnik obiskal direktorja Drame, našega zagorskega rojaka Slavka Jana, in ga zaprosil za kratek intervju. CE SE NE MOTIM, JE TO PRVO GOSTOVANJE DRA- ME V TRBOVELJAH?

STANE SEVER IN MAJDA POTOKARJEVA V AXLRODOVI KOMEDIJI »SEDEM LET SKOMINA«, KATERO BO LJUBLJANSKA DRAMA NASTO- PILA V NEDELJO OB 20. URI V TRBOVELJSKEM DELAVSKEM DOMU

Da, naša Drama po vojni tokrat prvič nastopa na trboveljskem odru. Veseli nas, da je prišlo do tega gostovanja, saj smo se želeli spoznati s trboveljsko publiko vse čas, odkar je bil dograjen novi Delavski dom. Veseli nas tudi, da nas je tokrat povabilo Revirno akademsko društvo, čeprav smo že bili v nedokončanih razgovorih z Upravo Delavskega doma. Raje bi prišli s kakšnim tehtnejšim delom, toda poletje je. In vročina. Vsakdo se želi po delu malo raztresti in ravno razvedrilo radi prinašamo trboveljskemu rudarju z našimi Skominami.

V ZAČETKU JULIJA SPET NASTOPITE NA ZAGORSKEM FESTIVALU?

Ze nekaj let zapored gostujemo na zaključni prireditvi zagorskega občinskega praznika in pohvaliti se moramo z nenavadnim uspehom pri širokem krogu občinstva. Zagorjani so bili navdušeni nad našimi uprizoritvami Hlapcev, Kranjskih komedijantov in Romea. Za letos pa vam še ne morem povedati, s katerim delom bomo nastopili, ker se prireditelji še niso oglasili pri nas in za zdaj ne vemo, če bomo letos sploh gostovali.

KOT OPAZAMO, DRAMA PRECEJ GOSTUJE NA PO- DEZELJU!

Kot osrednja slovenska gledališka ustanova, si Drama že vsa leta prizadeva obiskati čimveč slovenskih krajev. Tako smo letos že bili v Celju, Kranju, na Primorskem, v Domžalah, Zadovju, Mariboru in v Litostroju. Poleg Trbovelj pa se te dni pripravljamo na gostovanje v Tolminu in Kočevju, ponovno pa bomo obiskali še Koper in Piran. Radi pridemo povsod tja, kjer nas imajo radi. Takšna gostovanja so za ves gledališki kolektiv zelo naporna, tako za igralce, posebno pa še za tehnično osebje.

LETOŠNJA SEZONA GRE H KRAJU. ZANIMA ME, CE JE ŽE SESTAVLJEN OKVIRNI REPERTOAR ZA JESEN- SKO SEZONO?

Dramaturg in direkcija sta že sestavila načelni predlog in ga predložila Umetniškemu svetu. V prihodnjih dneh pa pričakujemo, da ga bo odobril Gledališki svet in Upravni odbor gledališča. Tega sedaj vsi z nestrpnostjo pričakujemo.

ZA KONEC BI VAS RAD POVPRAŠAL ŠE O VASIH VTISIH S STERIJINEGA POZORIJA. DVOJNA NAGRADA JE ZA SLOVENSKO DRAMO SIJAJEN USPEH!

Ne morem vam prikriti, da smo vsi zelo zelo veseli. Odkar se v Novem Sadu vsako leto zberejo vsa jugoslovanska gledališča na svojem festivalu, ni še nobeno drugo gledališče doživelo tako prodornega uspeha. V tako močni konkurenci 13 vodilnih jugoslovanskih gledališč je dvojna nagrada: za najboljšo predstavo vsega gledališkega kolektiva in za režijo, odlična afirmacija naše gledališke hiše. (Ljubljanska Drama je na Sterijinem pozorju nastopila z Zmajčevim delom: V pristanu so orehove lupine, ki ga je pripravil direktor Slavko Jaki Opomba uredništva.)

Naš uspeh je tem večji, ker smo ga dosegli s slovensko noviteto in je tokrat naše prizadevanje, z vsemi tehničnimi sredstvi pomagati mladim domačim dramatikom, rodilo lep sad.

Tovariši direktorju sem za njegov zadnji veliki uspeh v imenu gledališkega občinstva in njegovih rojakov najiskrejeje čestitai.

BORUT PLOVŠAK

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM • FILM • FILM • FILM

Avgrusta bodo začeli v Rimu snemati film »Lepa Gigolina«. Glavno vlogo bo igrala Silvana Pampanini, režiser pa bo Bruno Benedek. Film sicer ne bo zgodovinski, bo pa prikazoval izgubo iz znanih petih milanskih dni iz dobe italijanskega risorgimenta.

x x x

Sir Laurence Olivier, ki od leta 1956 ni več snemal v Hollywoodu, je prišel te dni s pripravami za nov ameriški film, ki ga bo sam režiral in hkrati nastopil v glavni vlogi. Film ima naslov »Spartak«, obravnava pa vstajo sužnjev proti rimskemu imperiju. Producent filma bo Kirk Douglas, ki bo hkrati nastopil v vlogi Spartakovega prijatelja. Tretjo glavno vlogo bo prevzel Charles Laughton.

x x x

Film »Vihar«, ki ga v sodelovanju snemata družbi »Dino de Laurentis« in »Bosna«

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM • FILM • FILM • FILM

TELESNA KULTURA

Izid tekmovanja s skiroji v okviru praznovanja dneva mladosti v Trbovljah

ADM Trbovlje je dne 29. maja t. l. ob 17. uri v počastitev dneva mladosti priredilo pionirsko tekmovanje s skiroji na progi od sedelnice OLO Trbovlje do Darnika. Na to tekmovanje so cikelisti in pionirski prihajali z velikim navdušenjem, kar kaže tudi udeležba te prireditve. Kosoale so je 85 tekmovalcev od 5. do 14. leta. Tekmovalci so razdeljeni po starostnih skupinah.

Po končanem tekmovanju so prvi najboljši tekmovalci od vsake skupine dobili praktična darila. Rezultati so bili sledeči:

Skupina 5-7 let (23 udeležencev): 1. Berč Korimšek 1:00,0; 2. Tomček Virant 1:04,0; — 7 do 9 let (35 udeležencev): 1. Zdravko Dolinšek 0:55,0; 2. Vinko Šoba 0:56,0; — 10-11 let: 1. Jož Plečar 0:48,0; 2. Vili Ameršek 0:49,0 (18 udeležencev); — 12 do 14 let: 1. Anton Kratj 0:46,0; 2. Tonček Ribič 0:50,0 (8 udeležencev); — Bickili: 1. Marjan Cinar 1:03,0; 2. Angela Peršič 1:06,0.

Rudarjevi mladinci — prvaki

RUDAR : KLADIVAR 4:0 (1:0)

V povratni tekmi so v nedeljo Rudarjevi mladinci zasluženo premagali Kladivarje iz Celja ter tako postali prvaki v celjski podzvezi. Gostje niso prikazali slabega nogometa in so se odlikovali z veliko barbarsko in natančnim podajanjem ter so bili v začetku prvega polčasa boljše motivirani, saj Rudarjevi napad s svojo ležerno igro ni predstavljal večje nevarnosti za odličnega vratarja gostov. Sele proti koncu prvega dela so domači zaigrali bolj v plod tega je bil — gol.

Drugi polčas pa je povsem pripadal domačini, ki so nenehno ogrožali vrata gostov, in je vratarja zasluga je, da ni bil rezultat domačih igralcev večji. Gole so dosegli Naraglav (2), Mak in Majcen.

JUGOSLAVIJA : RUDAR 2:2 (1:2)

Motivo Rudarja je v Mariboru nastopilo v velikem rokometu proti državni reprezentanci, ki je bila pripravljalna za nastop proti Avstriji. Lajko rečemo, da je rezultat, kar veliko zasluga za drugi polčas, za Rudarja zelo ugoden.

Sprva se Rudarjevi igri »na moč« niso mogli upirati in tako si je reprezentanca pridobila 10 golov prednosti. Drugi polčas pa so bili Rudarjevi popolnoma enakopravni, saj je bil tri minute pred koncem rezultat drugega dela 3:3, nato pa so zaradi nepredvidnosti naše obrambe reprezentanti dosegli še 3 gole.

Zvezna rokometna liga

RUDAR : LOKOMOTIVA (ZAGREB) 13:12 (4:6)

V zadnjem kolu zvezne rokometne lige je Rudarju uspelo pridobiti 2 točki. V začetku so gostje imeli prednost in domačini precej časa ni uspelo igrati izenačit, saj je bila njihova »ona« huda ovira za napadalce, ki pa so razen tega imeli tudi precej smole, kajti zaga se je petkrat odbila od prečke ali pa je postala plen vratarja, ki je bil vedno na mestu.

Igra je bila vseskozi fair in napetost se je stopnjevala vse do zadnjih minut, saj so domači štirikrat

REŠITEV NAGRADNE UGANKE IZ 21. STEVILKE (Pionirski kotiček)

Pravilna rešitev nagradne uganke iz prejšnjega števila »Zasavskega tednika« se glasi: A J D A.

Zreb je prisodil nagrado za rešitev uganke Anici PAVLIČ, učenki 8. razreda osnovne šole pri Antonu, Gorenji Leskovec 8, pošta Bled, nadalje Ireni NAGLAV, učenki 3. razreda osnovne šole na Dobovcu, pošta Trbovlje 1 — Dobovec. Obema bomo knjižno darilo poslali po pošti.

Vsem udeležencem rešitve uganke, ki jim žreb žal ni bil naklonjen, za pošto in pozdrave prične hvala.

UREDNIŠTVO

NAGRADNA DOPOLNILNICA ZA PIONIRJE

V BELIH KROZNIKIH SE KADI, PO CELI SOBI VSEM DIŠI, OB NEDELJAH MAMICA JO KUHA, TO JE PRAV GOTOVO DOBRA

Priprate namesto pik pravilno besedo — pa je uganika rešena. Odgovor nam prinese ali pa pošljite po pošti na uredništvo 14. maja do nedelje, 15. junija opoldne. Za rešitev dopolnilnice imamo pripravljen 2 lepi knjižni nagrada (po odločitvi žreba).

Ko nam boste odgovorili, ne pozabite navesti razen svojega imena in primika tudi razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem pionirjem lepe pozdrave!

UREDNIŠTVO

VOZNI RED

Velja od 1. junija 1988

ODHOD AVTOBUSA IZ TRBOVELJ

4.20 4.45 5.30 6.30 — 9.30 10.50 13.30 14.20 — 15.30 — 19.10 19.30 20.05

RESTAVRACIJE

4.25 4.50 5.25 6.40 — 9.40 11.10 13.40 14.30 15.20 15.35 — 19.10 19.40 20.10

PRIHOD VLAKOV IZ LJUBLJANE

1.23 3.40 — 5.23 5.32 — 8.10 10.24 — 13.50 15.11 15.51 16.42 19.07 19.50 20.20 —

PRIHOD VLAKOV IZ ZIDANEGA MOSTA

23.40 3.46 4.45 — 6.06 7.09 8.12 — 11.27 — 15.46 16.23 19.20 — 20.33 21.13

ODHOD AVTOBUSA IZ TRBOVELJ

5.50 14. — 18. — 6.30 14.40 18.50

ODHOD AVTOBUSA IZ HRASTNIKA

5.50 14. — 18. — 6.30 14.40 18.50

V spominke zasavskemu originalu

Umrl je 96-letni Jaka Dežman s Konjščice, sodobnik pesnika Antona Medveda

Tale zapisek naj bo v počastitev vrliga moža s Konjščice, ki so ga poznali prijatelji zasavskih hrbov in številni ljubitelji. To je bil Jaka Dežman, ki je služboval pol stoletja na Konjščici nad Zagorjem in je bil sodobnik r-ranskega pesnika Antona Medveda, ki ga je tja po kazni pregnal zaradi ljubljanskega Antona Bonaventura Jegliča. Obenem na budo se vrstila tudi v pozitivno spomin in v proslavitev pesnika Medveda.

Jaka Dežman je bil po rodu iz Potokov vasi pri Kotrdrežu, po domače Finkovčev. Rod je bil kmetiškega stana, vojna pa je vesetila glasbi in je odšel v orglarsko šolo v Ljubljano. Tedaj je večina slovenskih glasbenikov dosegla največje v orglarsko šolo, le posebn talenti so se razvijali še nadalje.

Pred 60 leti je prišel Jaka Dežman za organista na Konjščico. Starejši rod domaćinov, izletnikov in lovec ga je dobro poznal. Zdel je umrl v Jaznarih pri Zagorju, kjer je pri zetu Francetu Bukovniku, rudarju, preživel svojo visoka leta in se je blizil stoletju.

Konjščica je bila pred šestdesetimi leti kazenski kraj za duhovnike, ki so se zamurili in se niso uklopili škofu. Zato je moral na Konjščico tudi kmetijski rojak, pesnik Anton Medved (1889 — 1910), najbolj iskren prijatelj slovenskega pesnika in generala Rudolfa Maistra, savoboditelja Maistrova in bravnice Korolke, plačevalca F. Finžarja i. dr. Preganjan pesnik Anton Medved je bil premečen leta 1899 na Vače nad Litijo, od tam pa na Konjščico, kjer je bil že nameščen organista. Jaka Dežman je bil tedaj v iskrnih, prijateljskih stikih s preganjanim in zapuščenim pesnikom Medvedom. V letih med obema vojnama sem bil nalašč zaradi tega, da sem zbral spominke in zapise zasavskih hrbov. Medved je večkrat na Konjščici, Jaka Dežman mi je znal res mnogo povedati. Za takrat

sem objavil nekatere anekdote o Medvedu, ki mi jih je pripovedoval bistri Jaka Dežman. Med vojno so ga mi Nemci pogajali arhiv, ko so me aretirali in odvedli v Begunje, in nato izsilili v Srbijo.

Jaka Dežman je bil v času, ko je služboval na Konjščici pesnik Anton Medved, njegov najboljši zaupnik in tolažnik v tedaj samotnem in zapuščenem kraju. Pesnik Medved si je v tiskini Poljskih Dolomito in v senci Gračice nad Konjščico zdravstveno opomogli, da je spet ustvarjal, pisal pesmi in drame. Jaka Dežman pa je s svojim humorjem razveseljeval Jaka. Je rad obiskoval kmetičke občeti in na njih prepeval. Pravil mi je, da je sodeloval na 250 porokah kot ljudski pevec in je sam zložil tudi nekaj preprostih domačih pesmi za razne priložnosti. Na občeti je hodil po Konjščici, Poljsku, Ljublu in v vse tje do Kuma. Ker je bil moč zgovoren in duhovit, so ga povsod radi imeli.

Jaka Dežman je opravljal v času polstoletnega bivanja na Konjščici najrazličnejša opravila. Bil je čevljar, trafilnik in trgovca. Če pa je bil zadržan učitelj Anton Medved zaradi bolan ali odsojen, je moral Jaka Dežman tudi s knjigo v roki pred male solarke. Takrat so imeli na Konjščici le zasilno šolo. Učelnica je bila v župnišču in je bila sila majhna in skromna. Danes se na Konjščici napredovali, saj imajo stalnega učitelja in celo kulturni dom in prosvetno organizacijo.

Jaka Dežman je šestkrat spremljal pesnika Antona Medveda na lov. Pesnik Medved se je poslužil sprva precej nesrečnega v zatišju zasavskih hrbov. Zatem so ga začeli obiskovati domači, znanci in prijatelji. Tako je postala Konjščica znana po svojih bogatih lovskih revijah, saj je bilo tam precej divjadi — srnjakov, lisic, jerebov in celo troj gamsov. Gamso so se držali po skalnatih pobočjih več desetletij in celo

v stari Jugoslaviji jih je še nekaj bilo okrog Konjščice, Ostreže in Gračice. Da bi se pesnik Medved razvedril, so mu ljubljanski prijatelji kupili puško in lovsko obleko. Medved in Dežman sta od tedaj hodila na lov.

Ti pohodi v naravo so bili za bolnega pesnika zelo koristni, kasneje pa je v neki uri obupa prodal puško in tako dal lovstvu slovo.

Jaka Dežman je znal povedati o pesniku Medvedu mnogo anekdot. Nekot je bila v šmartnem pri Litiji duhovniška konferenca. Ljubljanski škof so je je tudi udeležil in je vprašal župnika Medveda, kako hodi na Konjščico. Pesnik Medved pa je bil sila odzven, in ker je imel škofa na piki, mu je odgovoril kar na kratko: »Gori lezem po vseh štirih, dol pa se spuščam po r...«

To je škofu zaprlo sapo in od tedaj ni več sliši v prenesenem smislu.

Takih in enakih zgodb o pesniku Antonu Medvedu mi je pričel sobesednik, stari Jaka Dežman znal še veliko povedati. Jaka je bil tisti mož, ki je spremljal in nosil obolelega pesnika Medveda s Konjščice polednjim na župniško telesiško postajo. Pesnik je bil že slab in ker je držal tedaj s Konjščice je sila kupa pot po nevarni Dolenci rebrji, si je Jaka pesnika naložil na hrbet in ga nesel kakor vrečo po nevarni steni nad zasavsko sotesko.

Pesnik je tedaj boječe stokal: Jaka, Jaka, — previdno in počasi. Trpim, trpim — duševno... Nosač Jaka, ki ga je tlačilo breme, pa mu je odgovoril: »Tudi jaz trpim, trpim — telesno...«

To je bil zadnji dan, ko se je pesnik Medved zadrževal v samotni zasavski vasi Konjščici.

Jože Zupančič, Litija.

Z ZDOL

Zbor volivcev na Zdolah je bil v nedeljo, 1. junija. V svoji sredi so volivci pozdravili predsednika občine tov. Nunciča in se z njim po gospodarskih, komunalnih in kmetijskih vprašanjih.

Dolgoletna želja otokskih vasi Zdoi po elektriki se je uresničila. Drogovi so v prostovoljnem delu že postavljeni. Prijetno bo presenečenje, ko bo v hišah prvič zasvetila elektrika luč.

Aasanijska vodnjaka v Zg. Blanci je nujno potrebna. Pričakuje pomoč od RK in občine, da se s pomočjo uredu po vseh higienskih predpisih.

Od vseh ostalih nujnih vprašanj se so volivci sklenili, da bodo s prostovoljnimi delom pomagali in s tem znižali proračun, ker so se sredstva nujno potrebna za nakup učil.

Glede potrebne adaptacije šole pa go volivci sklenili, da bodo s prostovoljnimi delom pomagali in s tem znižali proračun, ker so se sredstva nujno potrebna za nakup učil.

— 218 —

Se o praznovanju dneva mladosti

Zvest svojih tradicij je TVD »Partizan« v Sevnici tudi letos priredil v praznovanje dneva mladosti tekmovanje akademij v svojem domu. Sodeloval je še mladinski pevski zbor osemletke s pevskimi in glasbenimi točkami.

Po slavnostnem govoru tovarišice prof. Ložarjeve in dveh pesnih mladincih so najprej zaražali in zapeli cikelisti iz Šmarja in nato iz Sevnice. Nato so se zvrstili v pisanem sporedu ostali tekmovalni nastopi, dvajset po številu.

Vsi oddelki društva so pokazali letos v primeri s prejšnjim nastopom velik napredek. Dasi so bile vse vrste sporeda dobre, so žele največ priznanj od občinstva: mladinci na dvovinskih bradljah, dalje mladinci na bradljah, pionirski v vajo »Pozdrav maju« in pionirski s prostimi vajami 2. drogov. Vse ploskanje so izvajale še proste vaje starejših članic, ki so bile, kot gornje točke, dobro izvedene. Tudi tokrat pa smo pogrešali vrsto članov. Zato smo bili nejevoljni.

Program so izpopolnili pevski zbor, duet, trio in kvintet osemletke. Vse spored se je razvijal gladko od odobravanju občinstva, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička in s tem dalo poučarka pomenu te proslave.

Ost

Minka Grobčar

RADIO

Porocila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 12.00, 15.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00.

18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih
19.45 Prenos nogometne tekme za svetovno prvenstvo med reprezentancama Francije in Jugoslavije

CETRETEK, 12. JUNIJA

8.35 Melodija in ritem
10.10 Odprile sprejemne

11.35 Cilicijom — dober dan! (Tom Brej: Voz brez glave)

12.00 Priljubljeni valčki Johanna Straussa

12.15 Ploška v ploščo

14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike

15.40 Humoreska tega tedna — Richard Gordon: Zdravnik v hiši

17.10 Havajski zvoki

18.00 Radijski univerza — Dr. Bronka Brzin: Odpornost proti okužbi

18.45 Cetrikova reportaža

19.50 Tedenski notranje-politični pregled

20.05 Cetrikov večer domačih pesmi in napovedi

PETREK, 13. JUNIJA

9.30 Za vsakogar nekaj iz arhiva zabavnih glasbe

11.00 Pesmi in plesni raznih narodov

11.30 Za dom in žene

12.40 V ritmu valčka in polke

14.05 Za soljarje: Važno sporočilo

15.40 Iz svetovne književnosti — Boris Pasternak: Doktor Živago

16.00 Iz naših kolektivov

18.45 Turistična oddaja

20.00 »Gostje iz Zagreba« — Zabavni orkester Radia Zagreb p. v. Ferda Pomukala

20.15 Tedenski znanje-politični pregled

SOBOTA, 14. JUNIJA

8.05 Lepe melodije — znani napev

9.00 Oddaja za soljarje: Sipkov grm

9.40 V zabavnem ritmu

11.00 Pionirski tednik

11.15 Domači zvoki izpod zelenega Pohorja

12.40 Igra ceska godba p. v. Boruta Lesjaka

13.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike

15.40 S knjižnega trga

17.30 Zabavni pte — mele

18.45 Izšikovski pogovori

20.00 »Sporaznavajo svet in domovino« (javna mladinska oddaja)

PREKLIC

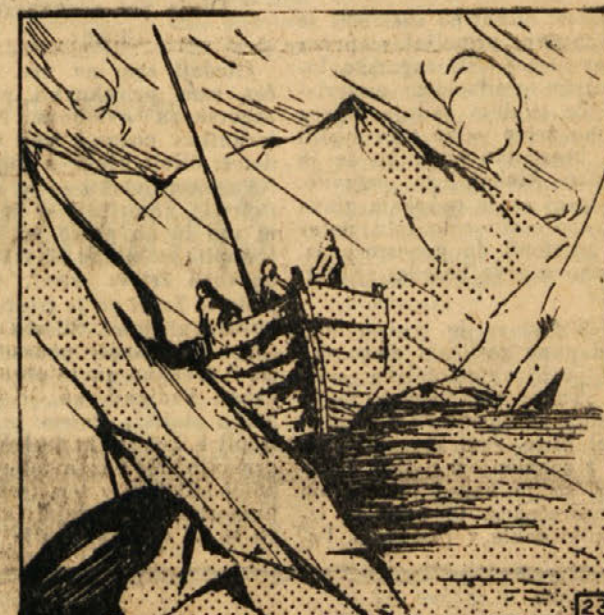
Predklicem besede izrečene zoper Antonijo Stojš, Hrastnik 356. Antonija Masnack, gospodinja, Hrastnik 356.

Krištof Dimač

PO POVESTI JACKA LONDONA Rile: J. Spitaler

Ko pa je bilo treba razloženo blago prenesti, sta Stine in Sprague izgnila kot kafa in njuna najemnika sta garala dva dni, da sta jima pokale kosti, preden sta znošila vse reči od konca enega jezera do začeta drugega. Ostre severna zima pa se je vedno bolj blizala. Stevilne in neogibne ovire so jim prečile pot.

Brž ko so dospeli do soteske Windy Arma (Vetrova luknja), je Stine samolastno odstavil Dimača od krmarjenja in se ga sam lotil. V teku ene ure pa je že poškodoval čoln ob izprani obali. Dva dni so zgubili, preden so ga spet popravili. Tisto jutro pa, ko so spet nadaljevali pot, so našli na prednjem in zadnjem koncu čolna z velikimi, z ogljem napisanimi črkami besedo »Čičeko«!

Dimač se je nasmehnil, ko je zagledal to edino primerno, a marsikomu neljubno besedico. »Bežite no,« je rekel Čok, ko ga je Stine obdellil, češ da je on napisal to besedo. »Seveda, brati in zlogovani znam in tudi vem, da čičeko« pomeni mehka nožica, toda moja vzgoja mi ne dovoljuje, da bi se ukvarjal s takimi neumnostmi.«

Smrt na cesti

Petkova bliskovita akcija reporterjev »Zasavskega tednika« — Sodelovali so: organi Tajništva za notranje zadeve Trbovlje, šoferji velikih in malih avtomobilov in žrtev neznanega voznika — Kakšna je razlika med S-4424 in S-9222?

Spet so zabrnili mercedesi, opeli, škode in »tami«. Spet je cesta čez Slačnik dvigala bele oblake prahu. Petek, kakor vsak drug dan, za volanom. Ob 8.30 pa je monotonno življenje motoriziranega predpoldne pretrgalo presunljivo ječanje avtomobilskih zavor. Iz smeri Trbovelj je privozil sivi jeep, na ovinku proti Zagorju silovito zavrl, zaškrpale so gume na kolesih. Dvoje temnih sledi se je zarežalo v prah. Na cesti je obležalo razbito kolo, mlad človek in rdeča sled krvi...

Prometna nesreča!

TAKO SE JE ZAČELO

Ob kratkih poročilih TNZ o prometnih nesrečah smo že nekajkrat zasledili: žrtev brezvestnega šoferja... Voznik je po nezgodi pobegnil. Takrat smo si nehoti zastavljali vprašanje: Koliko takšnih brezvestnih sedi za volani naših avtomobilov? Zadržati pa smo sklenili to ugotoviti s pomočjo namišljene prometne prometne nesreče, ki smo ji dali delovno ime: »Smrt na cesti«.

Pretekli četrtek ob 11. uri smo se zbrali na zadnji delovni posvet na prometnem odseku TNZ Trbovlje. Določili smo kraj in čas akcije. V petek, 30. maja, bo službeno vozilo TNZ Trbovlje zarisalo na prvem slačniškem ovinku proti Zagorju dvoje krepkih zavornih sledi, tik ob njih pa bomo položili ponesrečenca in kolo, okoli njega polili nekaj rdeče tekočine, ko da bi šlo res za nesrečo. Oba reporterja in drugi sodelavci bodo s skrivnih mest opazovali prizorišče.

Deset minut po »nesreči« je iz Zagorja pripeljal s »prvo« chevrolet S-4503 zagorske industrije gradbenega materiala. Že so bila zadnja kolesa mimo žrtve — že smo mislili na brezžutno srce, ko se je vozilo klockotaje ustavilo. Najprej se je pokazala glava s kapo, nato celo telo. Šofer je pristopil do ponesrečenca. Njegove prve besede: »Kaj ti je?«

Ob 8.45 se je izza ovinka nad nami zaslišalo elegantno zavijanje avtomobilske sirene. Takoj smo vedeli: prvi osební avtomobil. Ko je pristopil bliže, smo spoznali škodo z znamenjem S-4455. Ustavila se je nekaj metrov od ponesrečenca, in prvo je izstopilo dekle v rumenem. Po-

hitelo je proti nesrečnemu človeku in zastokalo: »Škoda, da nas ni bilo že prej!« Tedaj se je pokazala iz avtomobila tudi skušana glava potnika poleg šoferja. Ta glas je bil junaki: »Bežimo, bežimo, bežimo...« Avtomobil je odpe-ljal.

»Pomagajmo mu!« se je zadržal Hribarjev lanez v enega izmed naših reporterjev, ko se je ta s svojo kamero pokazal na cesti, in še enkrat dodal: »Ne glejmo! Pomagajmo!« Steyr S-4424 je čakal šoferja in sovozača. Na obrazi se je brala čuteča skrb za ponesrečenega neznanca na cesti.

Par konj je topotaje udarjalo ob trdo cesto. Na vozu z gumijastimi kolesi star fajakar in za njim še starejši vozač. Peljeta v ovinek. Tedaj nenadoma: »Eeehale! Obsedila na vozu. Začudena se spogledata, nato izpusti mlajši vajeti in počasi raca proti kolesarju. Najprej je ugotovil: ali je živ ali mrt. Potem je

Potem spet žrtvi: »Ali poj-deš k nam na avtobus ali boš šel lahko sam? Glej, da ne greš več na kolo! Možakar v svoji vnemi verjetno ni opazil dvoje temnih sledi na cesti, ki so pričale o prometni nesreči. Tako bi verjetno pol-kilski šoferja.

Medtem je privozil iz Trbovelj sivi »Tami«. Kasneje smo ugotovili, da je to tovornjak SGP »Beton« S-8366. Šofer je ta hip napravil kar dva prekrška. Nujno je moral opaziti na skrajnem desnem delu ceste dvoje močnih zavornih sledi. Na tleh je videl razbito kolo in ponesrečenca. Videl je, da stoji avtobus, in brez kakršne koli posebnega razmišljanja bi moral vedeti, da gre najbrž za prometno nesrečo. To njemu ni bilo mar. Vozil je po sledih neznanega avtomobila, se srečal na nedovoljen način z avtobusom, ki je stal na ovinku, in v momentu zdrvel proti Zagorju. Ko bi šlo za pravo nesrečo.

blizno 60 kilometrov na uro zdrvel mimo ponesrečenca »tami« 4500, S-9222.

Ob 10.50 je vozil mimo fiat 600, S-431.

Ob 10.50 je peljal s preveliko hitrostjo motorist na novem rdečem Tomosovem puchu, se bežno ozrl na ponesrečenca in že izginil za bližnjim ovinkom proti Hrastniku.

Tudi voznik tovornjaka — S-4823, ki je vozil mimo ob 11. uri, je namenil žrtvi le bežen pogled...

»Pijan kot strela«

Od daleč se je čulo težko sopihanje starega kamiona. V soncu se je zasvetila registrska številka S-6349. Bil je tovornjak iz Oplotnice, polno naložen z rejeno živino. Ustavil je nekaj pred kolesarjem, hip zatem so se že odprla vrata, in šofer in spremljevalec sta zabledela: »Pjeb je pjen ko strela!« Ko pa je opazil močno krvavo sled na nogah in na eni izmed rok, se je prestrašil in zavpil: »Na avto z njim!« Medtem sta se izmotala tudi staruša, ki sta zadaj avtomobila pazila na živino. Med enim izmed njih in šoferjem se je vnel žolčen

prišel bliže, sem opazil kolo in krvavo sled. Takoj sem pomislil na nesrečo. — je pripovedoval šofer težkega »Betonovega« tovornjaka S-4724, ki je vozil po zasavski cesti ob 11.02. Bil je od vseh najbolj prizadet, in komaj komaj smo mu razložili za kaj pravzaprav gre.

Takšen šofer zasluži vse priznanje!

—0—

Spet bodo brenili »tami«, mercedesi, opeli in škode. Cesta čez Slačnik bo dvigala bele oblake prahu. Če pa bodo kdaj spet zavile zavore zares, tedaj bo prišlo tovarištvo na cesti vsem prav.

Jano Koprive
M. Lipovšek

RAZBITO KOLO. RDEČA SLED KRVI IN MLAD ČLOVEK

OD VSEPOVSOD

V DŽUNGLI SO SPET NAŠLI »DIVJEGA OTROKA«

V bližnji indijske vasi Jarka Nagla ob mestu Agra so lovci pred časom spet našli v gozdu nekega podivjanega otroka. Nekaj zakonski par iz omenjene vasi je v tem otroku prepoznal svojega osemletnega sina Pasrama, ki so zanj trdili, da so ga pred šestimi leti ugrabili volkovci. Mislijo so, da je otrok mrtev. Ko so Pasrama našli, je hodil v družbi volkulje po vseh štirih.

Ko so lovci pripeljali tega otroka v vas, ga je zdravnik pregledal in ugotovil, da je deček nedohtenjen in v rasti zaostal. Je najraje surovo meso in če se mu kdo preveč približa, ga ugrizne.

Svetovni rekord v igranju na klavir

Svetovno prvenstvo v nepretrganem igranju na klavir je držal neki Francoz, ki je vzdržal »samo« 133 ur. Ta rekord pa je pred nedavnim zrušil 40-letni Sandy Strickland, ki je igral od od ponedeljka do sobote, skupaj

134 ur. Dvajset tisoč ljudi si je ogledalo tega nenavadnega moža, ki je izmenoma igral klasično in lahko glasbo, med udarjanjem po tipkah klavirja pa popil na litre čaja. Dnevno je mož pokadil po 100 cigaret.

Ko je v soboto odigral poslednji ton, so ga morali odnesti v bolnišnico, klavir pa so morali na novo uglasiti...

Nenavadna potnika

Predstojnik rimskega aerodroma je bil nemalo začuden, ko je prejel brzojavko, naj po prihodu potniškega letala iz Afrike z nekaj litri vode polije potnika Durka in Abbaia. In da naj ne pozabi dati vsakemu izmed njih po 10 litrov mleka.

Ko so se potniki izkrcali, so ugotovili, da gre za dva petmetsečna nilska konja, ki so ju iz Afrike poslali v ZDA...

Ni tako neumen kot njegov obraz...

Neki newyorški časnik so razpisali natečaj za »najbolj neumen obraz«. Nagrada je bila zelo visoka. Nekega dne je mehanikar Joe Winkins zagledal svojo sliko v časniku.

Nemalo se je začudil in razveselil, ko je videl, da je dobil veliko denarno nagrado. Ohladil pa se je kajpak, ko je prebral, zakaj je prejel to darilo. Z zelo kislim obrazom je sprejemal čestitke svojih tovarišev. Vsi so mu namreč čestitali, k nagradi za »najbolj neumen obraz Amerike«.

Ko je slišal, da je njegova žena poslala časnikom njegovo sliko, je zahteval ločitev od nje, nagrado pa pridržal: da pokaže ljudem, da ni tako neumen, kot bi kdo sodil po njegovem obrazu.

Politični mozaik

AMERISKI FILMI ZA ZSSR

Sovjetska filmska delegacija, ki se mudi v Zedinjenih državah Amerike, ima nalogo, da tamkaj izbere filme za izvoz v Rusijo. Od 164 predloženih je izbrala za ZSSR 12 filmov. Spisek izbranih filmov je zanimiv, če ga gledamo glede na politične odnose. Sovjetska zveza je na primer kupila film »Oklahoma«. To je pravzaprav filmska opereta. Za njim film »Marthy«, ki obravnava življenje običajnega ameriškega državljana. Film »Kralj in jaza« z Jul Brynnerjem je prav tako na spisku. Najzanimiveje je pa, da je med kupljenimi filmi »Most na reki Kawaia«, ki prikazuje junaštvo Angloameričanov v vojni z Japonsko. Če pomislimo, kako kočljiv je danes problem političnih odnosov Vzhoda in Zahoda na Daljnem Vzhodu, pove izbor tega filma mnogo...

NEPOUCENI...

Nemci so poklicali na pomoč strokovnjake francoskega aerodroma Orly ob prihodu sovjetskega aviona TU-104, ki je pripeljal podpredsednika Mikojana na obisk Bonna. To je bilo prvo letalo te vrste — tako pišejo francoski listi — in Nemci se niso hoteli blamirati.

Sedaj so Francozi ponosni — toda vprašanje se poraja: kdo bo koga čez nekaj let klel na pomoč...

ATOMSKA ENERGIJA CENEJŠA

Ze leta 1962 bi bila v Franciji — tako piše neki pariški časnik — električna energija, ki bi jo pridobili po nuklearni poti, cenejša kot energija iz premoga. Pogoji pa je kajpak, da se vsi vržejo na mirnodobsko proizvodnjo nuklearne energije.

Prednost pa imajo za sedaj še — bombe...

AGATHA CHRISTIE

30

Hiša na sipini

KRIMINALNI ROMAN

Tudi tukaj je stala pisalna miza, katere predali pa so bili precej prazni. Niti sledu o oporoki. Med drugimi stvarmi sva našla Nickino vozniško dovoljenje. Poirot je vzdihnil, omahujoč med ogorčenostjo in veselostjo. »Ne, mlada dekleta pa res niso več vzgojena redoljubno. Slaba otroška soba, brez reda in natančnosti. Gospodična Nick je očarljiva, toda omelasta. Gotovo je eno omelo!«

Medtem je že začel pregledovati komodo. »Toda Poirot, v njej je vendar perilo.«

»Sveda je perilo.« Začuden me je pogledal. »In kaj je pri tem?«

»Ali ne mislite... jaz mislim — nemogoče je...«

Izbruhnil je v glasen smeh. »Častna beseda, ubogi moj Hastings, vi spadate v rahločutne čase Biedermeierja. Če bi bila tukaj gospodična, bi mi potrdila... Današnje mlade dame ne zardevajo več pri omembi njih spodnjega perila. Dnevno so le nekoliko korakov daleč od vas, na obali odlagajo vse takšne hlačke in srajce in ne predstavljajo več kakšno sramežljivo skrivnost. In zakaj ne?«

»Jaz pa vsekakor ne najdem najmočnejšega vzroka za vaše stikanje.«

»Vi, vtiklavec! Kam naj bi le gospodična, ki svojih dragocenosti ne zaklepa, skrila kam, da jo odtegne pogledom drugih? Ne, svilen nogavčič in hlačka... Toda, kaj je to tukaj?«

Potegnil je ven zavoj pisem, prevezan z roza bledim trakom. Mirno je odvozil zavojček in pričel razvijati liste.

»Poirot, sem razkačeno vzkliknil, »steja vendar ne smete. Vi ne ravirate fair v tej igri.«

»Igriti?« Beseda je izvenela ostro. »Nisem vedel, da igrati Hastings, zasledujem morila.«

»Da, toda zasebna pisma...«

»Lahko prav tako kaj povedo ali pa tudi ne. Vsako prilžnost moram zgrabiti za čop, dragi prijatelj. Pridite, skupaj jih bova čitala, ker navadno četvero oči več vidi kot pa dvoje. In v ostalem se tolažite z dejstvom, da jih zvesta Ellen verjetno na pamet zna.«

Cepprav sem se zavedal, da Poirot glede na položaj ne more biti izbirčen, sem se pomiril šele, ko sem se spomnil Nickinih prebrisanih besed: »Le oglejte si, kar si morete.«

Pisma, ki so zajemala čas več mesecev, so se pričnala s preteklo zimo.

Na novoletni dan.

Dragica, Novo leto je tukaj in jaz sem se za nekaj dobrega odločil. Se vedno se mi zdi neverjetno, da me ljubiš. Kako si ti popolnoma spremenila moje življenje. Mislim, mislim, da se oba zavedava že od prvega trenutka, da nama je udarila usodna ura. Srečno novo leto, moje ljubljeno dekle.

Vedno Tvoj Michael.

8. februar. Ti, edino ljubljena! Če bi Te le mogel pogostejše videti. Odrvalno in strašno je in jaz sovražim vso to tajinstveno skrivanje. Toda, obrazložil sem Ti, kako stoji stvar. In zato morava midva, čeprav nama je laž zoprna, to igrati nadaljevati, sicer se jama bo vozček zapeljal v blato. Stric Matthew si je vtepel v glavo, da prezgodnja poroka ovira moškega v njegovem življenjskem poteku. Kakor da bi mi Ti mogla škoditi, Ti sladki angel!

Pokoncu glavni Vse se bo še uredilo.

Tvoj Michael.

2. marca. Vem, da ni prav, da Ti pišem vsaki drugi dan, toda moram. Ko sem včeraj vzletel, sem mislil na te. Letel sem preko Scarborougha. Lepega lepega Scarborougha — čudovitega kraja sveta! Srce, veš li, kako Te ljubim?

Tvoj Michael.

18. april. Angel, vsaka beseda, ki jo izgovoriš, je resnična in čuvaj bom to pismo kot zaklad. Veliko premalo sem dober za te. Noben drug človek se ne more meriti s Teboj. Obožujem Te.

Tvoj Michael.

Zadnje pismo ni imelo datuma.

Draga, jutri napoči trenutek. Prijetno sem vznemirljen.

navdajata me pogum in gotovost, da se bom vrnil s poletja kronan z uspehom. Dobri Albatros me ne bo pustil na cedilu.

Bodi pogumna in vstran z zaskrbljenostjo. Kaj ni v življenju tvegano? V ostalem mi je prijatelj nasvetoval na pravih oporoki. Navset je dober. Poslužil sem se ga in napisal oporoko na iztrgani listič notesa ter ga odposlal na starega Whitfielda. Osebnega ga nisem utegnil obiskati. Slišal sem, da je nekoč neki možak izrazil svojo poslednjo voljo v treh besedah: »Vse za mater.« Oporoka je bila kljub temu veljavna. To sem si vzel za vzgled. Pri tem pa nisem pozabil, da si bila Ti v resnici krščanka na — Magdala. Nekaj prijateljev je moralo biti za priče.

Kajne, draga, razglabljanje o oporoki Te ne bo prizadelo. To ne pomeni, da se mi mora kaj pripetiti. Od povsod boš dobila brzojavke. Pogum, mala moja! Vse bo še dobro, zaupaj mi. Verjameš?

Michael.

Poirot je pisma zopet skrbno zložil. »Torej ste videli, Hastings, da sem jih moral prečitati, da sem zvedel, pri čem sem. Vse je tako, kot sem vam povedal.«

»Vsekakor pa bi bili to lahko drugače dognali!«

»Ne, mon chere, ne bi mogel. Sedaj imava v rokah zelo dragocen dokazni material.«

»Kako?«

»Imava dokaz za Michaelovo oporoko, v kateri je Seton postavil Nick za dedinjo, črno na belem. To je lahko izvedel vsakdo, ki je pisma prečital. In tako površno pripravljena pisma, kot so ta, je lahko vsak našel.«

»Ellen?«

»Trdim lahko, da Ellen z devetdesetodstotno gotovostjo. Napravila bova, preden odideva, z Ellen majhen poskus. Kje za vrata tiči oporoka gospodične. Morda tiči kje v knjižnici omari ali v trebuhu kitajske vaze. Nič ne pomaga, morava poskusiti osvežiti Nickin spomin.«

Ko sva prišla po stopnicah, je hišnica pravkar brisala v veži prah in Poirot je prav hinavsko zmenjal z njo nekaj besed in nato mimo grede vprašal: »Veste morda, da je bila miss Buckley zaročena s le-talcem Michaelom Setonom?«

Ellen ga je zbegano pogledala. »Kaj? S poznanim letalcem, o katerem pišejo vsi časopisi!«

»Da.«

(Dalje prihodnjik)